DEVLETTİYATROLARI İSTANBUL

2. ULUSLARARASI

KADIN OYUN YAZARLARI TİYATRO FESTİVALİ

DT DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL

PROGRAM



Bernarda, Hayır!
Ecos Company
KÜBA
16-17 Kasım // 20.00
AKM Tiyatro Salonu

SÖYLEŞİ
Bernarda, Hayır!
Ana Rosa Meneses
KÜBA
16 KASIM
AKM Tiyatro Salonu



Yabancı
Galiasgar Kamal Tatar Devlet Akademik Tiyatrosu
TATARİSTAN (R.F.)
17-18 Kasım // 20.00
Üsküdar Tekel Sahnesi

SÖYLEŞİ
Yabancı
Farid Bikchantaev
TATARİSTAN (R.F.)
17 KASIM
Üsküdar Tekel Sahnesi



Çarpışma (PRÖMİYER)
İstanbul Devlet Tiyatrosu
TÜRKİYE
17-18-19-21-22-23-24-25-26 KASIM // 18.00
Üsküdar Tekel Stüdyo Sahne

SÖYLEŞİ
Çarpışma
Müge Oskay
TÜRKİYE
18 KASIM
Üsküdar Tekel Stüdyo Sahne



Gogol'ün Ruhu
Lofça Dram Tiyatrosu
BULGARİSTAN
18-19 KASIM // 20.00
AKM Tiyatro Salonu

SÖYLEŞİ
Gogol'ün Ruhu
Bilyana Petrova
BULGARİSTAN
18 KASIM
AKM Tiyatro Salonu

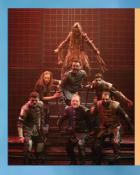


Lena, Leyla ve Diğerleri
Ankara Devlet Tiyatrosu
TÜRKİYE
19-20 KASIM // 20.00
Üsküdar Tekel Sahnesi

SÖYLEŞİ
Lena, Leyla ve Diğerleri
Ayşen İnci
TÜRKİYE
19 KASIM
Üsküdar Tekel Sahnesi



"Sanki Hiçbir Şey Olmamış Gibi" (Okuma Tiyatrosu)
İstanbul Devlet Tiyatrosu
TÜRKİYE
20 KASIM // 20.00
AKM Müzik Platformu



Macbeth
Eskişehir B.B. Şehir Tiyatroları
TÜRKİYE
21 KASIM // 20.00
AKM Tiyatro Salonu

SÖYLEŞİ
Macbeth
Doç. Dr. Özlem Belkıs
TÜRKİYE
21 KASIM
AKM Tiyatro Salonu



Gardenya
Cumhuriyet Müzikal-Dram Tiyatrosu "B. P. Hasdeu"
MOLDOVA
21-22 KASIM // 20.00
Üsküdar Tekel Sahnesi

SÖYLEŞİ
Gardenya
Luminiţa Ţîcu
MOLDOVA
21 KASIM
Üsküdar Tekel Sahnesi

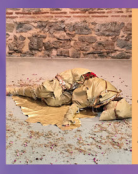


Fare Kapanı
Ankara Devlet Tiyatrosu
TÜRKİYE
22-23 KASIM // 20.00
AKM Tiyatro Salonu



Çocukların Kulaklarını Kapadım
Gori Devlet Dram Tiyatrosu "Giorgi Eristavi"
GÜRCİSTAN
23-24 KASIM // 20.00
Üsküdar Tekel Sahnesi

SÖYLEŞİ
Çocukların Kulaklarını Kapadım
Elene Matskhonashvili
GÜRCİSTAN
23 KASIM
Üsküdar Tekel Sahnesi



Medea
"on -a thin- line"
Emre Koyuncuoğlu
TÜRKİYE
24 Kasım // 20.00
AKM Tiyatro Salonu Fuaye



Son Gece Mahallesi (PRÖMİYER)
Ankara Devlet Tiyatrosu
TÜRKİYE
25-26 KASIM // 20.00
AKM Tiyatro Salonu

SÖYLEŞİ
Son Gece Mahallesi
Devrim Pınar Gürbüzoğlu
TÜRKİYE
25 KASIM
AKM Tiyatro Salonu



Karaiskakena Efsanesi
VAULT Theatre Plus
YUNANİSTAN
25-26 KASIM // 20.00
Üsküdar Tekel Sahnesi

SÖYLEŞİ
Karaiskakena Efsanesi
Sofia Kapsourou
YUNANİSTAN
25 KASIM
Üsküdar Tekel Sahnesi

ATÖLYE VE SEMİNERLER

ATÖLYE
"Sanatsal Yaratım – Dönüşüm"
Prof. Fatma Refika Tarcan
Doç. Fatma Öztürk
Hakan Dindar
TÜRKİYE
17 KASIM // 10:30
AKM Tiyatro Salonu Fuaye

SEMİNER
"Ortaçağ'dan Shakespeare'e Sahneler ve Kostüm Tasarımı"
Sevgi Türkay
TÜRKİYE
18 KASIM // 13.00
Üsküdar Tekel Stüdyo Sahne

ATÖLYE
Oyunculuk Atölyesi:
"Görünmeyenden Görünene: Öyküsel Beden"
Yeşim Alış
TÜRKİYE
19 KASIM // 10.30
Üsküdar Tekel Stüdyo Sahne

SÖYLEŞİ
"Sahnede ve Metinde Kadın Sesi"
Canan Kırımsoy, Dilek Tekintaş, Emre Koyuncuoğlu, Eren Aysan, Zeynep Kaçar
TÜRKİYE
24 KASIM
AKM Tiyatro Salonu Fuaye

ATÖLYE
Dramatik Yazarlık Atölyesi:
"Dramatik Yazımda Kadının Sonsuz Yolculuğu"
Prof.Dr. Türel Ezici
TÜRKİYE
26 KASIM // 10.30
Üsküdar Tekel Stüdyo Sahne

- Üsküdar Tekel Stüdyo Sahne dışındaki tüm oyunlar saat 20:00'de başlayacaktır.
- Festival süresince AKM Tiyatro Salonu Fuayede "Sanatsal Yaratım - Dönüşüm" Atölye Sergisi ve "Coşkun Tanrının Çocukları (Oyunlardan Portreler ve Kostüm Eskizleri)" sergisi yer alacaktır.
- Festival süresince Üsküdar Tekel Sahnesinde "İstanbul Devlet Tiyatrosunda Kadın Yazarlar" sergisi yer alacaktır.
- Söyleşiler oyun sonrası sahnede gerçekleştirilecektir.
- Seminer ve Atölye çalışmaları kontenjanla sınırlıdır. Katılım için idtatolye@gmail.com adresine kısa özgeçmişinizle birlikte başvuru yapmanız gerekmektedir.

DEVLET TİYATROLARI, 2. ULUSLARARASI KADIN OYUN YAZARLARI TİYATRO FESTİVALİ

DEVLETTİYATROLARI İSTANBUL
2. ULUSLARARASI
KADIN OYUN YAZARLARI
TİYATRO FESTİVALİ

Devlet Tiyatroları tarafından ilki geçen yıl düzenlenen "Uluslararası Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali" bu yıl da seyircisiyle buluşmaya hazırlanıyor.

"Uluslararası Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali" ile dünyanın dört bir yanından sadece kadınların yazdığı seçkin tiyatro metinlerinin yanı sıra kadın yazarların söyleşileri, seminerler ve atölyeler de 16 Kasım – 26 Kasım tarihleri arasında Atatürk Kültür Merkezi ile Devlet Tiyatroları Üsküdar Tekel Sahnelerinde seyirci ile buluşacak.

Türkiye'den 6, yurt dışından 6 olmak üzere toplam 12 farklı tiyatro oyununun seyirci ile buluşacağı festivalde; Küba, Bulgaristan, Tataristan, Moldova, Gürcistan, Yunanistan ve Türkiye'den seçilmiş kadın yazarlara ait seçkin sahne performansları, sahnelenen oyunların yazarlarıyla seyircilerimizin katılımıyla gerçekleştirilecek oyun üzerine söyleşiler ve bunların yanı sıra uzman eğitmenlerden tasarım, dramatik yazarlık, oyunculuk ve dans alanlarında seminer ve atölye çalışmaları da festival kapsamında sanatseverlerle buluşacak.

Uyarlayan & Yöneten: Onur **Erbilen**



Dostoyevski

GÜLÜNÇ BİR ADAMIN DÜŞÜ

Aziz Çoban

biletix

biletinial

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı
Saygıyla...

ISSN: 1307 - 6965
www.yenitiyatrodergisi.com

Kasım 2023
Sayı: 167
Yıl: 17
Fiyatı: 40 TL / **Taahhütlü fiyatı:** 60 TL

Yayın Türü: Yerel Süreli
İmtiyaz Sahibi: Ömer Göktaş
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Genel Yayın Yönetmeni:
Erbil Göktaş

Editör:
Sema Göktaş

Hakem Kurulu:
Prof. Dr. Semih Çelenk, Prof. Dr. Ayşe Didem Uslu, Prof. Dr. Sema Göktaş, Prof. Dr. Erhan Tuna, Dr. Öğr. Üy. Erbil Göktaş

Yayın Kurulu:
Erbil Göktaş, Sema Göktaş, Mustafa İri, Ezgi Özcan, Oğuz K. Oğuz, Muhammed Furkan Altınkaynak, Hayrettin Filiz

Hukuk Danışmanı:
Av. Savaş Seyitligil

Reklam Direktörü:
Mustafa İri
Telefon: +90 534 656 45 03

Yurtiçi Temsilcilikler:
Adana: Derya Filikçi, **Ankara**: Mustafa Takmaz, **Antalya**: Hasan Kollez, **Aydın**: Emel Selek, **Bartın**: Zafer Gecegörür, **Bitlis**: Gökmen Okdayan, **Bursa**: Nergiz Acar, **Çorum**: Mustafa Taşkıran, **Erzurum**: Emrah Çilgi, **Eskişehir**: Güney Merve Uysal, **Gaziantep**: İbrahim Yılmaz, **İzmir**: Ufuk Aşar, **Karadeniz**: Umut Şahin, Erdal Karakurt, **Kayseri**: Hülya Göktaş, **Kocaeli**: Lütfü Ufuk Gönüllü, **Kütahya**: İbrahim Vehbi Atabay, **Muğla**: Nafize Çetin, **Mersin**: Kutbettin Aslan, **Ordu**: Yasin Akyüz, **Van**: Sabri Şenol

Yurtdışı Temsilcilikler:
Almanya: Şener Bağ, **Avustralya**: Tommy Murphy, **Hollanda**: Şaban Ol, **İngiltere**: Meral Karamuk Uğurşan, **İsviçre**: Elmas Uzun, **Kanada-ABD**: Mahmut Şenol, **Litvanya**: Simona Orinska, **Romanya**: Cristina Modrenau, **Yunanistan**: Evdokimos Tsolakidis

Dizgi:
Muhammed Furkan Altınkaynak
Telefon: +90 545 905 4238

Fotoğraf Editörü:
Yavuz Yılmaz
Bora Elber

Yeni Tiyatro Dergisi:
Kemalpaşa Mah. Cumhuriyet Cad. No: 66, Petan İşhanı, Kat: 2/11, İzmit/Kocaeli

İletişim:
Telefon: 0 216 334 89 75 / 0533 552 76 09
E-posta: erbilgoktas@hotmail.com
İcadiye Mah. Sofracı Sok. 8/8 Kuzguncuk-Üsküdar-İstanbul

Baskı:
Akademi Ajans Matbaa
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok, No: 230 Topkapı/İstanbul

Yeni Tiyatro Dergisi 17 Yaşında...

İÇİNDEKİLER

Sunuş
Festivaller, Prömiyerler, Çelişkiler Ayı: Kasım!
Erbil Göktaş

Duyurular ve Haberler/6

Kaybettiklerimiz/8

İzlenim/12
Türk Tiyatrosunun Festivalleri - 1
Sema Göktaş

Eleştiri/15
Bütün Kadınların Kafası Karıştırılmıştır
Ezgi Özcan

İnceleme/17
Fikret Şadi Karagözoğlu'na Saygı Yazıları - 1
Hayrettin Filiz

Söyleşi/25
Abdülkadir Tunç ile Alanya Festivali Üzerine...
Serhat Günay

İzlenim/27
M.M.T. Tunç Group Alanya 2. Tiyatro Festivali
Serhat Günay

Eleştiri/30
'Münasebetsiz' Bir İntihar Girişimi
Oğuz K. Oğuz

Söyleşi/33
Yılmaz Gruda ile...
Pınar Çekirge

Haber/36
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları 26. Yaşında

Eleştiri/37
Erzurum B.B. Şehir Tiyatrosu'ndan Muhteşem Bir Oyun: Geç Kalanlar'a Geç Kalmayın
Tuğba Dikici

İnceleme/39
Çizgi Romanda Tiyatro -11
Ümit Kireççi

FESTİVALLER, PRÖMİYERLER, ÇELİŞKİLER AYI: KASIM!



ERBİL GÖKTAŞ

Yeni Tiyatro olarak, Cumhuriyetimizin 100. Yaşını görmenin onurunu yaşarken, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 10 Kasım ölüm yıldönümü hüznü ile kederli, onun öğrettikleri ile umutlu olmaya devam ediyoruz. Çalışmak ve vazgeçmemek en büyük erdemimiz. Bu aylarda tiyatrolar karınca kolonileri gibi yuvalarında hareketli, heyecanlı bir üretim içinde. Devlet Tiyatroları sezonun merakla beklenen "2. Kadın Oyun Yazarları Festivali" ile gündemde. Tiyatroda kadın vurgusunun öne çıkarıldığı başarılı yapımlar art arda İstanbul seyircisi ile buluşacak. Bir taraftan atölyeler, söyleşiler düzenlenecek, sergiler açılacak. Atatürk Kültür Merkezi ve Üsküdar Tekel Sahnesi evsahipliğinde tiyatroseverler, makul bilet ücretleriyle kaliteli tiyatro yapımlarını izleme fırsatı bulacak. Devlet Tiyatrosunun profesyonelliği, ciddiyeti ve özeni, bu festival organizasyonunun her sürecinde kendisini hissettiriyor. Ilık bir imbat huzuru gibi, kıyıdan kıyıdan kulağa önce hoş sonra boş gelen diğer festival girişimleri elbette konumuz değil, ama nitelik yoksunu her bir işin kaçınılmaz sonu olan yok oluş gerçeği nasılsa hepsini elekten geçirmeye devam edecek. O yüzden bırakalım oynasınlar felsefesi ile iyi niyetle yola devam diyoruz. Son sözü hayat, gerisini sanat söyler.

****

İKSV›ye gelince… Maalesef eski yılları mumla aratan zayıf seçkisi ve dünyadaki işleyişten nasibini alamamış basın akreditasyon konusundaki antiprofesyonelliği ne yazık ki bu yıl da geçen yılki amatörlüğünü sürdürüyor. İKSV Tiyatro Festivali Dikmen Gürün'ün ardından büyük bir boşluğa düştü. Leman Yılmaz dönemi de fena değildi aslında ama son iki yıl gerçekten tam bir hayal kırıklığı. Danışma Kurulu müessesesine ne oldu? Bilemiyorsanız, göremiyorsanız, düşünemiyorsanız danışınız, sorunuz, soruşturunuz. Bu konuda tüm festivallere uyarıcı, hatırlatıcı ve yapıcı ikazlarda bulunmak hepimizin görevi olmalı. Tiyatroda değişimin ayak seslerini başka türlü hiç duyamayacağız yoksa. İyinin ve kötünün tıpkı hayat gibi yanyana aktığı sanat dünyası, ancak saygı, iyi niyet ve biraz da söz dinleme sanatını bilmekle güç kazanacak.

****

Şehir tiyatrolarında da hummalı bir süreç gözlemliyoruz. Başta İstanbul ve Bursa olmak üzere ülkenin her tarafındaki şehir tiyatrolarından prömiyer davetleri alıyoruz. Yeni oyun afişlerinin çekiciliğine merak ve keyifle bakıyoruz.

Kasımda tiyatro aşkı bir başkadır evet, tiyatro ve sanat aşkıdır bizi yenileyen ve dönüştüren.

Bu soğuk günlere, beklenmeyen insan suretindeki yıldırımlara ve sanatın sesini boğan gök gürültülerine pabuç bırakmadan, haydi salonlara! Bir kere daha yaşasın tiyatro! Evet, çok yaşasın hem de!



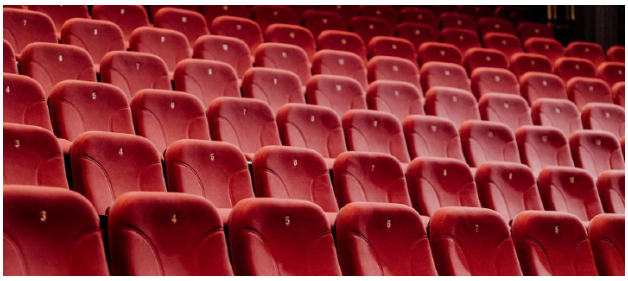
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI'NIN YENİ SAHNESİ BEYLİKDÜZÜ YAKUPLU RASİM ÖZTEKİN SAHNESİ TÖRENLE AÇILDI

Usta oyuncu Rasim Öztekin'in adını taşıyan sahne, 6 Ekim 2023 Cuma günü 15.00'te düzenlenen bir törenle Beylikdüzü seyircisinin kullanımına sunuldu. Sanatçı Rasim Öztekin'in eşi Esra Kazancıbaşı Öztekin açılış töreninde yaptığı konuşmasında "Sayın İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'na öncelikle Rasim'in söyleyemediği bir şeyi söylemek istiyorum. Ve benim onun eşi olarak gönlümden gelen bir şeyi söylemek istiyorum. Sadece Türkiye'nin geleneksel Türk tiyatrosuna yıllarını veren bir ustasının değil, eşim olarak söyleyeceğim. Türkiye'deki adam gibi adamlardan birinin eşiydim. Öyle bir adam gibi adamdı ki Rasim; kalp hastalığı kavuk aldıktan sonra daha ilerledi. Ritim bozukluğu çıkınca, 'Ben bu kavuğu taşımak istemiyorum. Çünkü tiyatro yapamıyorum. Hiçbir anlamı yok. Devredeceğim' dedi. Pandemi geldi. Bir türlü devredemiyor. Uykuları kaçıyor. Türkiye'de yıllardır koltuğunu işgal eden, gençlere yer açmayan siyasi parti liderlerine, spor kulübü başkanlarına ve dernek başkanlarına karşın, Rasim, istese kavuğu taşıyabilirdi. Devretmek istedi. O, uykusuz geçen gecelerde ve pandemide, Sayın Ekrem İmamoğlu, İstanbul'un geleneksel Türk Tiyatrosu'na, İstanbul'un kavuğuna, kavuğun devir teslim törenine sahip çıktı. Rasim, 'Hayallerimin ötesinde bir kavuk devir teslim töreni oldu' dedi. Şu an size onun söyleyemediği teşekkürü burada herkesin huzurunda ben etmek istiyorum. Keşke yaşasaydı, o size söyleyebilseydi" dedi. 306 kişilik koltuk kapasitesine sahip olan Şehir Tiyatroları Beylikdüzü Yakuplu Rasim Öztekin Sahnesi, 17.000 m² alan üzerine kurulu Beylikdüzü Fatih Sultan Mehmet Kültür ve Sanat Merkezi içinde yer alıyor. (İBBŞT Basın)

ERZURUM DEVLET TİYATROSU'NUN YENİ BİNASI, GENEL MÜDÜR KARADAĞLI'NIN KATILIMIYLA AÇILDI



Erzurum Devlet Tiyatrosu'nun (EDT) Palandöken'deki yeni tiyatro salonu, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Tamer Karadağlı'nın katılımıyla açıldı. Karadağlı, açılışta, "Kendi sahnemizde sanatseverlerle buluşabilmenin heyecanını yaşıyoruz" dedi. EDT'nin Palandöken ilçesinde yapımı tamamlanan salonunun açılışı dolayısıyla, tek perdelik 'Ana-Dolu: Milli Mücadelenin Cesur ve Kayıp Kadınları' adlı oyunun gösterimi gerçekleştirildi. İlknur Bektaş'ın yazdığı, Sezai Yılmaz'ın yönettiği, yaklaşık 1,5 saat süren oyun beğeniyle izlendi. (DHA)



MİLLİ YAS İLAN EDİLDİĞİ İÇİN DEVLET TİYATROLARINDA ETKİNLİKLER DURDURULDU

İsrail'in 17 Ekim'de Gazze'de sivillere yönelik gerçekleştirdiği hastane katliamından dolayı, ülkemizde 3 gün süre ile milli yas ilan edildiğinden, "Devlet Tiyatroları" Türkiye genelinde yas süresi boyunca tüm etkinliklerini durdurdu. Aynı sebeple, 19 Ekim Perşembe akşamı gerçekleştirilmesi planlanan "Kayseri Devlet Tiyatrosu" açılış töreni de 26 Ekim Perşembe gününe ertelendi. (DT Basın)

ADANA 8. ŞEHİR TİYATROLARI FESTİVALİ



Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları tarafından bu yıl 8. kez düzenlenen Şehir Tiyatroları Festivali, 4 Kasım Cumartesi gününe kadar devam edecek. Adana Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda 16 Ekim Pazartesi günü İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının sahnelediği Henrik İbsen'in "Bir Halk Düşmanı" adlı oyunu ile başlayan festivale yoğun ilgi gösteriliyor. Tüm hızıyla devam eden ve 4 Kasım 2023 Cumartesi günü Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının sahneleyeceği Anton Çehov'un "Üç Kız Kardeş" adlı oyunla son bulacak olan festivalde, Adana dışında 15 farklı kentin tiyatrosu ekibi yer alıyor. Festival programı şöyle: • 21 Ekim 2023 Cumartesi - Mersin Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu- Lütfen Kızımla Evlenir misiniz? • 22 Ekim 2023 Pazar - Hatay Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu-Kadın İstasyonu • 23 Ekim 2023 Pazartesi - Sarıyer Belediye Şehir Tiyatrosu- Üç Dahi • 24 Ekim 2023 Salı - Ankara Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu- Gece Boyunca • 25 Ekim 2023 Çarşamba - Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları- Komedi Mola • 26 Ekim 2023 Perşembe - Tarsus Belediye Şehir Tiyatrosu- Çirkin • 28 Ekim 2023 Cumartesi - Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları- Arturo Ui'nin Önlenebilir Yükselişi • 29 Ekim 2023 Pazar - Erzurum Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu- Geç Kalanlar • 30 Ekim 2023 Pazartesi – Seyhan Belediyesi Şehir Tiyatrosu- Parkta Güzel Bir Gün • 31 Ekim 2023 Salı - Uşak Belediyesi Şehir Tiyatrosu- Kurtuluş • 1 Kasım 2023 Çarşamba - Alanya Belediye Tiyatrosu - Ne Kadar Komik Bir Öykü Bu • 2 Kasım 2023 Perşembe - Tekirdağ Büyükşehir Belediye Şehir Tiyatroları- Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım • 4 Kasım 2023 Cumartesi - Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu- Üç Kız Kardeş (İlkhaber, Ali Güreli)



KOCAELİ ŞEHİR TİYATROLARI PERDEYİ AÇIYOR

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, yeni sezon hazırlıklarını hızlandırdı. Tiyatroda yeni sezon 5 Ekim'de sahnelenecek "Yaşamak mı ölmek mi?" adlı oyunla olacak. Şehir Tiyatrosu'nun ekim ayı programı belli olurken, ekip farklı oyunlarla 17 günde 25 kez sahne alacak. Genel Sanat Yönetmenliğini Aydın Sigalı'nın yaptığı Kocaeli Şehir Tiyatroları, 26'ncı yılında tiyatroseverlerin karşısına çıkmaya hazırlanıyor. Sezon 5 Ekim Perşembe akşamı açılacak. Yeni döneme "Yaşamak mı Ölmek mi?" adlı oyunla başlayacak Şehir Tiyatrosu, oyunlarını genellikle Yahya Kaptan'daki Süleyman Demirel Kültür Merkezi'nin Büyük Sahnesinde sahnelenecek. Ekim ayı programında Kocaeli Şehir Tiyatrosu'nun 6 oyunu bulunuyor. Yetişkinler için 'Yaşamak mı ölmek mi' ve 'Fareler ve İnsanlar' adlı iki oyun Büyük Salon'da sahnelenecek. Oda Tiyatrosu'nda ise 'Masanın Altında' adlı oyun üç kez sahnelenecek. Çocuklar için de üç oyun yer alıyor. 'Evvel Zaman İçinde' ekim ayı boyunca üç kez, Çöp Atlas adlı oyun ise 22 ve 25 Ekim'de iki kez sahnelenecek. Hayal Perdesi adlı oyun ise, 18 Ekim'de Tatbikat Sahnesi'nde sahneye konacak. (Özgür Kocaeli, Muhammet Emin Can)

BAKIRKÖY BELEDİYE TİYATROLARI SEZONA HAZIR



Bakırköy Belediye Tiyatroları (BBT) yeni sezonu beş oyunla açıyor. BBT'nin "Ver Parayı" adlı oyunu 14 Ekim'de seyirciyle buluşacak. Bakırköy Belediye Tiyatroları (BBT) yeni sezonu beş oyunla açıyor. Bu sezon "Flu Lysistrata" ve "Özgürlük Ateşi" projeleri ilk defa perde açarken; geçen sezonun oyunları "Ver Parayı", "Terör" ve "Çipilip" seyircisiyle buluşmaya devam edecek. "Ver Parayı" adlı oyun 14 Ekim'de seyirciyle buluşacak. İKSV İstanbul Tiyatro Festivali'ne, "Flu Lysistrata" ile katılacak olan BBT oyunun prömiyerini 27 Ekim'de Alan Kadıköy'de gerçekleştirecek. Bu oyun Barış Arman'ın yönetmenliğinde Azra Erhat'ın ve Sabahattin Eyüboğlu'nun Aristophanes çevirilerinden yararlanılarak ortak yaratım tiyatrosu modeli ile üretildi. BBT, Cumhuriyetin ilk asrını Aytekin Özen'in yönettiği "Özgürlük Ateşi-100. Yıl Cumhuriyet" adlı oyunla kutlayacak. Oyun 29 Ekim'de sahnelenecek. Ferdinand von Schirach'ın yazıp Nurkan Erpulat'ın yönettiği "Terör" oyunu yeni sezonda da sahnelenmeye devam edecek. Ahmet Önel'in yazıp Ercan Koçak'ın yönettiği 'Çipilip' isimli çocuk oyunu miniklerle buluşacak. BBT, "Kent" teması altında farklı oyun okumaları gerçekleştirecek. Bu kapsamda Behiç Ak'ın yazdığı "Tek Kişilik Şehir" 15 Ekim'de seyirciyle buluşacak. (evrensel.net)

ESKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI, 2023-2024 TİYATRO SEZONUNA SERMET ÇAĞAN'IN "AYAK BACAK FABRİKASI" ADLI OYUNU İLE GÖRKEMLİ BİR AÇILIŞLA BAŞLADI



Şehir Tiyatroları, Eskişehir seyircisinin sabırsızlıkla beklediği yeni tiyatro sezonunun açılışını, Sermet Çağan'ın kaleme aldığı, usta yönetmen Murat Karasu'nun yönetmenliğini üstlendiği "Ayak Bacak Fabrikası" adlı etkileyici oyunla geçtiğimiz hafta sonu gerçekleştirdi.

Dekor tasarımını Devlet Tiyatrosunun usta tasarımcısı Ethem Özbora'nın, kostüm tasarımını Tülay Kale'nin, ışık tasarımını Mustafa Kala'nın ve hareket düzenini Filiz Sızanlı'nın gerçekleştirdiği oyunun müzikleri ise Orhan Enes Kuzu'nun imzasını taşıyor.

Sezonun ilk oyunu olarak sahnelen "Ayak Bacak Fabrikası" sezon boyunca Eskişehir izleyicisi ile buluşmaya devam edecek. (tiyatro.eskisehir.bel.tr)



15. ULUSLARARASI ESKİŞEHİR ÇOCUK VE GENÇLİK TİYATROLARI FESTİVALİ 29 EKİM'DE BAŞLIYOR

15. Uluslararası Eskişehir Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali bu yıl Cumhuriyetimizin 100. Yılı onuruna 29 Ekim- 2 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilecek. Gösterimlerin tamamının ücretsiz olacağı festivalde, çeşitli atölyeler de yer alıyor. Festivale katılacak ülkeler, sanatçılar ve gösteriler şöyle: İtalya, Luigi Ciotta "Bavul Dolusu". Almanya, Theatre Grüene Sosse "V. Henry". Belçika, Les Petits Delices "Deniz Kenarı". Hollanda-Türkiye, Tiyatro MAAS-ATTAFESTIVAL "Bully Bully". Türkiye'den katılan ekipler: İBBŞT "Herkes Sihirbaz Olacak". Ankara DT "Hayal Dükkanı". EBBŞT "Bobo'nun Yolculuğu". Jaya Flow "Sonsuz Ateş". Emek Yalın Orhon "Keman ile Müzikli Öyküler". (tiyatro.eskisehir.bel.tr)

İSTANBUL KOMEDİ FESTİVALİ 6. YILINDA 5 KASIM- 4 ARALIK 2023 TARİHLERİ ARASINDA DÜZENLENİYOR



BKM, bu yıl 6. kez düzenlenen İstanbul Komedi Festivali etkinlikleri kapsamında, 5 Kasım- 4 Aralık tarihleri arasında gerçekleşecek yerli yabancı etkinlikleri ile 7'den 70'e tüm şehre kahkahayı getiriyor! İstanbul Komedi Festivali; söyleşiler, stand-up'lar, doğaçlama gösteriler, kapalı gişe tiyatro oyunları ve çocuk etkinliklerinin yanı sıra bu yıl İngiliz komedyenleri Türk izleyicisi ile buluşturacak ve BrandWeek'te yer alacak. Festival her yıl olduğu gibi, 6. yılında da çıtayı yükselterek sahneye yeni isimler, şehrin etkinlik takvimine yepyeni gösteriler kazandıracak. Funny Woman Awards'ı (2019) kazanmasıyla tanınan Laura Symth, After Life dizisinin yıldız ismi Rick Gervais'in turnesinin açılışını da yapan Ingiliz komedyen Sean McLoughlin, Ali Congun, Ayşe Balıbey & Cem İşçiler, Okan Çabalar, Sergen Deveci, Oya Başar & Ebru Kural, Düğün Şarkıcısı, Bülent Emrah Parlak, Soner Olgun, Kaan Sekban, Lesli Karavil, Aygül Aydın, Berfu & Eser Yenenler, Doğu Demirkol, Mesut Süre, sezon boyunca kapalı gişe sahnelenen Aydınlıkevler, Güldür Güldür Show, Zengin Mutfağı, Çok Güzel Hareketler 2, BKM Mutfak ve BKM Çarşı etkinlikleri'nin yanı sıra çocuk etkinlikleri de, 5-12 Kasım haftasında İstanbul Komedi Festivali'nde yer alıyor.



YENİ METİN FESTİVALİ 12 BAŞLIYOR!

GalataPerform tarafından 2012 yılından bu yana düzenlenen, yeni oyun yazarlarını keşfetmeyi amaçlayan, tiyatroda yenilikçi, özgün ve cesur bir alan açan Yeni Metin Tiyatro Festivali, bu yıl 12. kez, 24 Kasım – 4 Aralık tarihleri arasında gerçekleşiyor. Bu sene festival, uluslararası yapısının altını çizerek "Sınırlar Ötesi Tiyatro" kapsamında Türk yazar ve yönetmenlerle yurt dışından gelen sanatçıları buluşturduğu bir alan yaratıyor. Festival, yurt dışından katılan birçok oyun yazarı ve yönetmenin katılımıyla, söyleşiler, yeni oyunlar, performanslar, atölyeler ve okuma tiyatroları aracılığıyla hem alanında yeni tartışmaların ve fikir alışverişlerinin kapısını aralıyor hem de uluslararası tiyatro sahnelerini birbirine bağlıyor.

25. ULUSLAR ARASI İSTANBUL KUKLA FESTİVALİ



Sanat yönetmenliğini Cengiz Özek'in üstlendiği Uluslararası İstanbul Kukla Festivali "100'de 25" sloganıyla bu yıl 25 Ekim - 5 Kasım tarihleri arasında perdelerini açıyor. Cumhuriyetin 100. yılında 25. yaşını kutlayan festivalde 8 ülkeden 10 oyun izleyiciyle buluşuyor. Festivalde Türkiye'den de 6 topluluğun 8 oyunu yer alıyor. Toplam 51 gösterinin sergileneceği festivalde ayrıca film gösterimleri, atölyeler, söyleşilerin yanı sıra bir de geniş kapsamlı bir Karagöz Figürleri Sergisi yer alıyor. Bu yıl yurt dışından katılacak oyunlar şöyle: Çekya'dan Alfa Thatre'ın sergileyeceği "Bay Kaspar ve Tuhaf Ailesi", İtalya'dan Compagnia Follemente'nin "Erkekler Tülleri sever" ve yine İtalya'dan Compagnia Walter Broggini'nin "Solo" adlı oyunları, Macaristan'dan MarkusZinhaz Puppet Thetare'ın sergileyeceği "Uçuşun Tarihi" ve Slovenyalı topluluk Nebo Theatre'ın sergileyeceği "Oda". Avrupa dışından ise Meksika'dan kukla sanatçısı Diego Ugalde'nin sergileyeceği "Buffalo" ve "Neşeli Kuklalar" adlı oyunların yanı sıra Özbekistan'ın Karakalpakistan Özerk Cumhuriyeti'nden, Karakalpakistan Devlet Kukla Tiyatrosu'nun "Sarayda Sihir" adlı oyunu. Türkiye'den bu yıl festivale katılan oyunlar: Çağrı Yılmaz'ın "Döngü: Patikalar" oyunu, Tiyatro Gülgeç'in biri yetişkinlere ("Öfkenin Yakın Geçmişi"), diğeri çocuklara yönelik ("Turunç'un Bahçesi") iki oyunu ile İBB Şehir Tiyatroları'nın yapımı, kara tiyatro türündeki "Benim Küçük Yıldızım" oyunu. Türk geleneksel gölge tiyatrosu Karagöz'e de özel bir bölüm ayrılan festivalde Cengiz Özek "Çöp Canavarı" ve "Büyülü Ağaç" adlı Karagöz oyunlarını, Aytek Önal da "Balık Tezgahı" adlı oyunu sergiliyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin restorasyonundan sonra hizmete açılan Turşucuzade Konağı Sıbyan Mektebi'nde festival boyunca Karagöz gösterileri, film gösterimleri, atölye ve söyleşilerin yanı sıra bir de Cengiz Özek tarafından bir Karagöz Figürleri Sergisi düzenleniyor. Festivalin bu yılki gösteri mekanları ise şunlar: Akbank Sanat, Alan Kadıköy, Fişekhane, DasDas, Turşucuzade Konağı Sıbyan Mektebi ve Mall of İstanbul. (www.istanbulkuklafestivali.com)

İBB ŞEHİR TİYATROLARI KASIM AYINDA 33 OYUNU SEYİRCİYLE BULUŞTURUYOR

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, Kasım ayında 33 oyunla seyirci karşısına çıkıyor. Kasım ayında tiyatroseverleri, Henrik Ibsen'den Tolstoy'a, Savaş Dinçel'den Yiğit Sertdemir'e klasik ve çağdaş yazarların eserlerinin ön planda olduğu zengin bir repertuvar bekliyor. Bu ay; Sivrisinekler (Yeni Oyun), Ben Medea Değilim (Yeni Oyun), Savaş ve Barış, Bir Halk Düşmanı, Gidiş Dönüş Moskova, Hayat Der Gülümserim, Komik Para, Zehir, Uçurtmanın Kuyruğu, Çın Sabahta, Fosforlu Cevriye, Gül'e Ağıt, Tartuffe, Cadı Kazanı, Yatak Odası Komedisi, Yaftalı Tabut, Kuğunun Şarkısı, Öldün, Duydun Mu?, Godot Geldi, Rüstemoğlu Cemal'in Tuhaf Hikayesi, Sen İstanbul'dan Daha Güzelsin, Geçit, Çingene Boksör, Ay, Carmela! Oscar, İfigenya, 1984 (Konuk Oyun), Benim Küçük Yıldızım, Herkes Sihirbaz Olacak, Rüya, Fındıkkıran, Bir Gece Masalı, Bekçi ile Postacı adlı oyunlarımız seyirciyle buluşacak.

JEYAN MAHFİ AYRAL TÖZÜM SON YOLCULUĞUNA UĞURLANDI



29 Ekim Pazar günü vefat eden Şehir Tiyatroları'nın değerli sanatçısı Jeyan Mahfi Ayral Tözüm, Zincirlikuyu Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından dualar eşliğinde Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi. Merhumeye Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı ve sabır dileriz.

Jeyan Mahfi Ayral Tözüm: 6 Ağustos 1928 İstanbul'da doğdu. İbsen'in Peer Gynt piyesi ile Şehir Tiyatroları'na başladı. "1938-1983, evet 45 yılım tiyatroda geçti. Mesleğimi kendim seçmedim, meslek beni seçti, şöyle ki; Muhsin Ertuğrul, babama bir rol için küçük bir kız çocuğu aradığını söylemiş. Babam da beni elimden tutup, Tepebaşı'ndaki Dram Tiyatrosu'na Muhsin Bey'e götürmüş. Başlayış o başlayış, tam 45 yıl. Babam Necdet Mahfi Ayral beni tiyatroya çalışmaya götürdüğü zaman bu işin bilincinde değildim. Peer Gynt'te-Solveige'un hayali rolü ile başladığımda küçüktüm. Hem okuluma devam ettim hem de tiyatroya. Yıllar geçip de, tabii önce çocuk oyunlarında, sonları genç kız, genç kadın rollerini aldığım zaman bu işin bilincine vardım. Pek çok sevdim ve dört elle sarıldım işime. Tiyatro; çalıştığım yıllar boyunca benim için en ön plandaydı. Ek iş olarak seslendirme yaptım ve hala da yapmaktayım. Sadece 8 filmde oynadım, bunlardan sonuncusu Zeki Müren'in ilk filmi olan "Beklenen Şarkı" idi. Benim yetiştiğim devirde konservatuar yoktu ve ben tiyatro dersleri görmedim. Fakat öyle büyük tiyatro sanatçıları gördüm ki, onlar benim için hem okul hem de tiyatro dersi oldu. Çoğu ile karşılıklı olmak da şereflerin en büyüğü idi. Bu büyük sanatçılarla oynadığım oyunların birkaç tanesini şöyle sıralayabilirim; Mahmut Moralı ile; Cakomino Kendine Gel, Altıncı Kat, Galip Ercan ile; Halanın Mirası, Parisli Kız, Talat Artemel ile; Lilyom, Şaziye Moral ile; Kadınlar, Kökler, Kadınlar Arasında, Necla Sertel ile; Benim Üç Meleğim, Annemi Hatırlıyorum, Samiye Hün ile; Çalıkuşu, Vasfi Rıza Zobu ile; Domino, Modern Aile. Bu büyük ustalarla oynadığım için kendimi çok mutlu hissediyorum. Arkadaşlarım bilir, oyuna da provaya da en erken ben giderdim. İşimi doğru, dikkatli ve iyi yapmaya çalışırdım. 39 derece ateş ve kısık sesle, zorlanarak oynadığımı anımsarım, oyunu aksatmamak için. Ama büyük bir söz söylemişim; "80 yaşıma da gelsem tiyatroyu bırakmam" derdim. Fakat eşim ses mühendisi Rauf Tözüm'ü trafik kazasında kaybettikten sonra geçirdiğim bunalım beni tiyatrodan ayrılmaya mecbur etti. Şimdi üzgünüm! Ne çare yaşam koşulları bunu gerekli kıldı." Rol Aldığı Oyunlar: Rüzgar Esince, Ben Çalmadım, Herşeyden Biraz, Memişin Rüyası, Büyük Cemaat, Yalancının Mumu, Memiş İle Abdi İstanbul'da, Bir Komiser Geldi…, Tebeşir Dairesi, Deli Saraylı, Don Juan, İhtiras Tramvayı, Şafakta Gelen Kadın, Hep Ve Hiç, Eski Şarkı, Ölü Kraliçe, Rüya Ülkesi, Cakomino Kendine Gel…, Küçük Reis, Tehlikeli Dönemeç, Vahşi Kız, Liliom, Gecikenler, Yavru Kartal, Herşeye Rağmen (Dişimizin Zarı), Hayaller Limanı, Peer Gynt, Sahipsiz Tekne, Altıncı Kat, Annemi Hatırlıyorum, Ölüler Vergi Ödemezler, Cyrano De Bergerac, Ne Umurum, Çalıkuşu, Coriolanus, Kadınlar, Bernarda Alba'nın Evi, Kökler, Parisli Kız, Çürük Temel, Yaprak Dökümü, Karabulut, Artist Aranıyor, Fatmacık, Pamuk Prenses, Besleme, Büyük İkramiye, Modern Aile, Bozuk Düzen. (İBBŞT Basın)



TÜRK TİYATROSUNUN FESTİVALLERİ - 1



Sema Göktaş



Fotoğraf: Arturo Ui'nin Önlenebilir Yükselişi (Adana B.B.Ş.T)

Bugünlerde dört ayrı festivali üst üste, hatta iç içe izleme şansım oldu. İzlemeye de devam ediyorum. Bunlar Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosunun düzenlediği "Adana Şehir Tiyatroları Festivali", ASSITEJ ve Bursa Kültür Sanat Vakfı'nın (BKSV) ortaklaşa düzenlediği "Bursa Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali", İKSV'nin düzenlediği "İstanbul Uluslararası Tiyatro Festivali" ve Devlet Tiyatrolarının İstanbul'da düzenlediği "Kadın Oyun Yazarları Festivali".

Uzun zamandır festivalleri takip ediyorum. Festivaller, özellikle uluslararası olanlar, bizi başka kültürlerle buluşturup etkileşmemizi sağladıkları için çok önemli oluşumlar. Eh ülkemizde de iyi kötü bir tiyatro festivali kültürü var. Festival hareketliliği 90'lı yıllardan itibaren hız kazanarak, 2000'lerde Devlet Tiyatrolarının da bu sürece sahip çıkmasıyla birlikte yurt sathına yayılmış durumda. Devlet Tiyatroları, her yıl Ankara'da, Adana'da, Antalya'da, Bursa'da, Diyarbakır'da, Konya'da, Trabzon'da, Van'da ve iki yıldır da İstanbul'da festivaller düzenlemekte. Bu festivallerin çoğunun belli bir konsepti var ve genellikle Mart, Nisan, Mayıs ve Ekim, Kasım aylarına konumlandırılmışlar. Merkez dışında düzenlenen festivallerin oralarda yaşayanlarla, özellikle gençlerle etkileşiminin çok değerli olduğunu düşünüyorum. Çünkü festivaller hemen daima belli bir seçme değerlendirmeden geçirerek oyun kabul ettikleri için, sunulan oyunların tiyatro görgüsüne ve kültürüne katkısı da o oranda güçlü oluyor. Bu anlamda bölgelerde düzenlenen festivaller, konseptleri ne olursa olsun, şehrin kültür sanat ortamının yanısıra tiyatro bilincine verdikleri katkı açısından önemli işlev görüyorlar.

Devlet Tiyatrolarının dışında, belediyeler ya da çeşitli kültür sanat kuruluşları tarafından düzenlenen

başka festivaller de var. Bunlardan en eskisi, hatta ülkemizde düzenlenen tiyatro festivallerinin de en eskisi, Denizli Büyükşehir Belediyesinin düzenlediği ve 2023'te 35. kez gerçekleştirilen "Denizli Belediyesi Uluslararası Amatör Tiyatrolar Festivali"dir. Yaş açısından, BKSV'nin ASSITEJ ile birlikte düzenlediği ve bu yıl 27. kez gerçekleştirilen "Uluslararası Bursa Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali" daha sonra geliyor. Aslında şehir açısından baktığımızda, Bursa tiyatro festivalleri açısından diğer bütün şehirlerin, ve evet İstanbul'un da önünde görünen, şanslı bir şehir. Bugün Bursa'da sadece tiyatro alanında her yıl üç ayrı kurumsal festival düzenleniyor. Bunlardan "Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali" ile "Kukla ve Karagöz Festivali"ni BKSV, "Balkan Oyunları Festivali"ni Devlet Tiyatroları yapıyor. İKSV bile İstanbul'da sadece bir tiyatro festivali yapabiliyor. Bu açıdan BKSV'yi kutlamak gerek.



8. Adana Şehir Tiyatroları Festivali

Son günlerde peş peşe gerçekleştirilen birkaç tiyatro festivalini daha izleme fırsatı buldum. Bunlardan Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının düzenlediği "Şehir Tiyatroları Festivali"nden özellikle bahsetmek istiyorum. 16 Ekim-8 Kasım 2023'te 8. kez gerçekleştirilen bu festivalde, 16 ayrı oyun sunuldu. Bu oyunlardan ikisi Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının kendi prodüksiyonları: Boynu Bükük Öldüler ve Arturo Ui'nin Önlenebilir Yükselişi. Her iki oyun da son derece iddialı ve İstanbul'da görülebilse haklarında daha çok konuşulacak, ses getirecek kaliteli yapımlardı. Adana'ya görece daha sık gidiyorum ve Şehir Tiyatrosunun çocuk oyunları dahil, tüm oyunlarına aynı özeni gösterdiğini görüyorum ve mutlu oluyorum. Bu özen tiyatro salonuna yansıyor, seyircide karşılığını buluyor. Adana Şehir Tiyatrosunun ciddi bir seyirci kitlesi var. Hem oyunlarda, hem festivallerde bu seyirci ek bir tanıtım yapılmadan salonu hıncahınç dolduruyor. Bu noktada Şehir Tiyatrosunun oyunlarını ücretsiz değil de en azından düşük de olsa belli bir ücretle bilet karşılığı sunmasının seyirci yetiştirmek açısından geleceğe yönelik daha doğru bir strateji olduğunu belirtmem gerekir.

8. Festivale konuk olan diğer Şehir Tiyatroları ise şunlardı: İBBŞT (Bir Halk Düşmanı), Ordu Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Rumuz Goncagül), Mersin Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Lütfen Kızımla Evlenir misiniz?), Hatay Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Kadın İstasyonu), Sarıyer Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Üç Dahi), Ankara Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (Gece Boyunca), Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (Komedi Mola), Tarsus Belediye Şehir Tiyatrosu (Çirkin), Erzurum Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Geç Kalanlar), Seyhan Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Parkta Güzel Bir Gün), Uşak Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Kurtuluş), Alanya Belediye Tiyatrosu (Ne Kadar Komik Bir Öykü Bu), Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım), Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Üç Kız Kardeş) Bu oyunlardan Tekirdağ ve Bursa Şehir Tiyatrolarının oyunlarını kendi sahnelerinde seyretmiştim. Şehir Tiyatrolarının yaşadıkları bütün sorunlara rağmen ortaya koydukları tiyatronun seviyesi tiyatromuzun bugünü ve geleceği açısından yüz güldürücü.

Fotoğraf: Pırt (Lemur Company)

27. Uluslararası Bursa Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali

Bu festivale birkaç kez gözlemci olarak davet edildim. Atölyeler de yaptım. Sadece seyirci olarak takip ettiğim zamanlar da oldu. Velhasıl festivali diğer festivallerden bir parça daha iyi tanıdığımı söylesem yanlış olmaz.



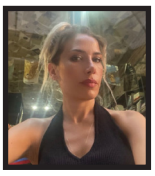
Festival ülkemizdeki bütün festivallerin içinde belki de en kurumsal olanı. Bunu şunun için söylüyorum. Bütün süreçleri ayrıştırılmış ve her seferinde bu süreçler gayet düzgün bir şekilde işletiliyor. Bunlardan oyunların ardından ekiplerle gerçekleştirilen sorulu cevaplı uzun söyleşiler ve tiyatro insanlarının yaptığı atölyeler özellikle önemli ve festivali diğer tiyatro festivallerinden ayrı bir yere yerleştiriyor. Başka festivallerde de bu soru cevap etkinliği yapılıyor elbette, ama bu festivaldeki kadar önemsenen bir söyleşi etkinliği görmedim. Verilen önem karşılığını buluyor ve söyleşi gerçekten katılan ekip hakkında, yurtdışından geliyorsa o ülkenin çocuk tiyatrosu hakkında, yurtiçinden geliyorsa çocuk tiyatrosu perspektifi hakkında bilgi ve deneyim alışverişinin yapıldığı ciddi bir entelektüel platforma dönüşüyor. Bu arada söyleşilerde katılımcıların gerçek düşüncelerini hiç çekinmeden ifade ettiklerini ve bu geribildirimin herkes için çok değerli olduğunu düşünüyorum. Bunun böyle olmasının nedeni, festivalin söyleşi bölümünün artık bir geleneğe dönüşmüş olması.

11-16 Kasım tarihlerine yayılan 27. festivale bu yıl 17 oyun davet edilmiş. 4'ü yabancı, 1'i yerli yabancı ortak ve 12'si yerli olan prodüksiyonlar ise şöyle: Yabancı yapımlar; Brezilya (Kanatsız Uçabiliriz), İtalya-İspanya (Bay ve Bayan Kraft), İran (Gel Aşık Sana Masal Anlatsın), Bulgaristan (Folklor Fantezileri). Yerli-yabancı ortak yapım; Hollanda-Türkiye (Tavşan Aranıyor). Yerli yapımlar; Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Papağan Kaçtı), Sosyal Oyun ve Sokak Sanatları (S.O.S. Sosyal Clown Gösterisi), Denizli Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu (Güzel ve Çirkin), Bursa Devlet Tiyatrosu (Tıngır Mıngır Ülke), Kadro Pa (Ponçi, Posti, Dosti ve Pappi), Cihangir Atölye Sahnesi (Filler ve Karıncalar), Uçaneller Kukla Evi (Çirkin Ördek Yavrusu), Lemur Company (Pırt), ÇEKSANAT Tiyatro (Keloğlan ile Oh Dede), Kumpanya (Acı), Bahçeli Kültür ve Sanat /Baküs (Ben Biliyorum Masal Nedir), Uludağ Üniversitesi GSF Sahne Sanatları Bölümü (Bursa'da Bir Cumhuriyet Kumpanyası). Her biri apayrı sahne dilleriyle konuşan bu oyunlar, festival takipçileri için olduğu kadar annelerinin babalarının ya da öğretmenlerinin gözetiminde oyunlara gelen çocuklar için gayet ufuk açıcı oldular.

27. İstanbul Tiyatro Festivali ve 2. Kadın Oyun Yazarları Festivali

27. İstanbul Tiyatro Festivali, bu yıl 25 Ekim-25 Kasım'da, Devlet Tiyatrolarının düzenlediği 2. Kadın Oyun Yazarları Festivali ise 19-26 Kasım'da gerçekleştiriliyor. İstanbul'da düzenlenen iki uluslararası tiyatro festivali olan bu festivalleri izleyip değerlendirmeyi bir sonraki yazıma bırakıyorum.

BÜTÜN KADINLARIN KAFASI KARIŞTIRILMIŞTIR



Ezgi Özcan



“Denize karşı bir sigara yak. Tek şekerli, demli bir çay koy masaya, çok neşeli bir müzik çalsın mutlaka, kapat gözlerini, gülümse, çünkü... Bütün kadınların kafası karışıktır, çünkü... Bir gün bir anda, bazı kızgınlıklarını unuttuğunun farkına varacaksın, artık pek düşünmediğini, çünkü artık bildiğini anlayıp, ellerini bir klarnet taksimi gibi uzatacaksın, hâlâ kafan karışık olacak, ama artık bunu seveceksin, sevmelisin de. Kadınsın... ”



Ece Temelkuran’ın 1996 yılında kaleme aldığı, en çok okunan romanlar arasında yer alan Aysa Prodüksiyon tarafından 8 yıldır sahnelenen ‘Bütün Kadınların Kafası Karışıktır’ı yeni versiyonuyla Trump Sahne’de izledim. 2015 yılında Seray Şahiner tarafından sahneye uyarlanan oyun Selen Uçer’in yenilikçi kalemiyle daha farklı bir kara komik yapıya dönüştürülmüş. Toplumda kadının rollerini, içine girdiği açmazları, bu açmazlardan çıkış noktalarını, sıradanlaşan şiddet vak’alarını, sosyal medyanın dayattığı izlenme, beğenilme çılgınlığıyla sarmal olan günümüzdeki yansımalarını hüzünlü ve trajikomik bir anlatımla sahneye taşımışlar.



Özel hayatında ve iş hayatında mutsuz olan yazar Ebru Uysal (Deniz Işın) yaşadığı bunalımdan kurtulmanın tek yolunun intihar olduğunu düşünmektedir. Evinin balkonundan intihar girişiminde bulunduğu sırada komşuları Pervin (Selen Uçer), ünlü şarkıcı Meltem Kaya (Elit Andaç Çam) ve yardımcısı Aysel (Ayfer Tokatlı) cama çıkarlar ve onu intihardan vazgeçirmeye çalışırlar. İntihar vak'asını duyan mahalleli ve TV kanalları sokağa akın eder. Bu çok izlenecek anı kimse kaçırmak istemiyordur. Ebru'nun yere düşeceği anı herkes merakla beklerken, Murat (Semih Varol) ortaya çıkar, oyunun seyri değişir ve evin içindeki yüzleşmeler başlar.



Kıyafetlerimiz, saçımız, mesleklerimiz, evimiz, hayatlarımız, alışkanlıklarımız birbirinden çok farklıyken, hepimiz nasıl da aynı noktada buluşuyoruz? Aile tramvası, psiklojik şiddet, ilgisizlik, başarı hırsı, başarısızlık korkusu, toplumun bize sunduğu roller arasındaki kafamızın karıştığı anların toplamı olan 'Bütün Kadınların Kafası Karışıktır' oyunu, yalnız olmadığımızı, birbirimize ayna olduğumuzu, bazen kesip bazen de gerçekleri yansıttığımızı kâh güldürerek, kâh hüzünlendirerek anlatmayı başarmış. Tek perde ile daha etkili olacağını düşünmekten de kendimi alamadığımı itiraf etmek istiyorum.

Sahnedeki başarılı ekibin arkasında güçlü ve yetenekli isimler var. 'Bütün Kadınların Kafası Karışıktır'ın yönetmen koltuğunda Orçun Ucal yer alırken, video art yönetmenliğini Ferize Çetin, yardımcı yönetmenliğini Andaç Sayın, dekor tasarımını Serkan Kavurt, ışık tasarımını Hakan Özipek, afiş tasarımını Dilek Seferoğlu üstlenmiş.

İnsan ve güç ilişkilerini kadın karakterler üstünden anlatan trajikomik oyun 'Bütün Kadınların Kafası Karışıktır' bu yıl da sahnede. Henüz izlemeyenlere tavsiye edilir.

İyi seyirler.

FİKRET ŞADİ KARAGÖZOĞLU'NA SAYGI YAZILARI - 1



Hayrettin Filiz

Demirhane Müdürü, Kırkkilise'ye Gelecek!

Şöyle yazıldı ardından:

"Clark Gable'nin bıyıklarının kaç santim olduğunu -milimi milimine- gayet iyi bilen yeni neslin kulakları çınlasın. Onlardan birine "Aktör Şadi kimdi?" diye soracak olsanız size acaba ne cevap verecektir?.. Hiç!.. O aktör Şadi ki Türk sahnesinin ana direklerinden biriydi.

Şadi öldü. Fakat 'Bican Efendi' yaşıyor. "Sekizinci"nin ölmez kahramanı 'Habip Neccar' dipdiridir. "Bir Çiçek İki Böcek"in kahramanı 'Neşe Bey' Beyoğlu'nda her zaman karşımıza çıkabilir. "Ceza Kanunu"nun meşhur 'Sebati Efendi'sine Balıkpazarı'nda bir avukat yazıhanesinde her gün rasgelebilirsiniz (…) Ve işte bugün Clark Gable'in bıyıklarının kaç santim olduğunu pek iyi bilen genç insanın hiç tanımadığı "Aktör Şadi" böyle kudretli bir sanatkârdı (…) Mamafih bilmiyor diye yeni nesli kabahatli bulmakta da haklı değiliz. *Zira nesillerce iftihar edebileceğimiz bu sahne üstadını onlara etraflıca anlatmadık ki bilsinler…"* (Akşam gazetesi, 9 Şubat 1946, Cumartesi, Sene: 28, Gazete yayın no: 9810)



"Demirhane Müdürü" adlı oyunun el ilanı

Arşivlerimi kurcalarken karşıma çıkan, Hikmet Feridun Es'in 77 yıl önce kaleme aldığı bu yazısını okuyunca, içim bir tuhaf oldu. Bugüne kadar Aktör Şadi'yi hiç yazmadığımı fark ettim ve durgun suda yayılan mürekkep gibi bir utanç dalgası yayıldı içime. Binlerce kişinin "Hocam" dediği biri için bu utancın, insanın içini nasıl paramparça ettiğini tahmin bile edemezsiniz. Ancak bir cahil belki, böyle bir anda benden daha huzurludur, bu kadarını söylemekle yetineceğim. Utancımı gidermeliyim; benim öğretmenliğime, yazarlığıma inananlar var çünkü!.. Bu yazılarım onlar içindir.

Koskoca bir yaşantıyı kısacık birkaç köşe yazısına sığdıramam elbette, bu mümkünsüzdür ama belki unutulmaya yüz tutmuş, yosun tutsa da azametinden hiçbir şey kaybetmeden tiyatro tarihimizde devasa bir kaya gibi duran bu değerli oyuncuya dair bir iki küçük hikâye anlatarak, sahnemizde boylanmaya çalışan; davranışları ve bakış açıları devrimci/yenilikçi, çalışmaları/kendilerini hep ileriye itecek araştırma arzuları ve düşleri her zaman amatör kalacak oyuncular için bir takım heyecanlı fikirler yaratmasını sağlayabilirim yazdıklarımla diye ümit ediyorum.

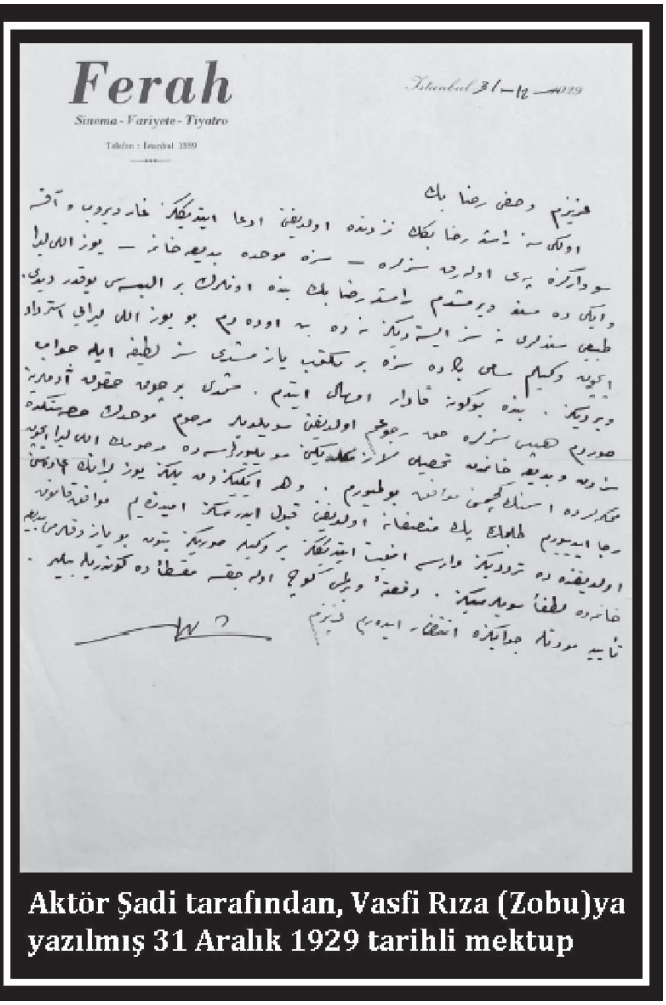
"Ya Rabbis!"

Tanzimat ve ardından başlayan Meşrutiyet tiyatrosunun unutulmaz oyuncusu, Osmanlı Dram Kumpanyası'nın kurucusu Mardiros Mınakyan, 1901 yılında, ünlü Fransız yazar Georges Ohnet'in (1843-1918), "Demirhane Müdürü" adlı romanını, kırık dökük Türkçesiyle sahnelemekte ve aynı yıl Edirne'de bu oyunla turne yapmaktadır.

Ermeni oyuncu Mınakyan, hamasî oyunculuğundan çok çalışkanlığı, tutkusu ve sahne disiplini ile hatırlanır daha çok. Bu öyle bir disiplindir ki; yüz sene sonra bile benim gibiler için bir saygı anıtı gibi durur bilgi kumbaramızın içinde… Sanki o, sahne disiplinine olan bağlılığıyla; Tanzimat tiyatromuzun Stanislavski'siydi gibi düşünürüm çoğu zaman.

Mınakyan tiyatroyu hem seyircisi, hem de oyuncula-




Ferah
Sinema - Variyete - Tiyatro

Aktör Şadi tarafından, Vasfi Rıza (Zobu)ya yazılmış 31 Aralık 1929 tarihli mektup

rı için bir okul gibi görürmüş. Bu sebepten tiyatroya saygıda kusur edenleri asla affetmezmiş. Kendisi o okulun müdürü, oyuncular öğretmenler ve seyirciler de öğrencilermiş ona göre. Seyirci tiyatroya muhakkak gelmeliymiş Mınak Efendi'ye göre. Bunun için sürekli kafa patlatıp durmuş ömrünce büyük aktör. Sadece eğlenmeye de değil üstelik, bir de ders alması gerekirmiş seyirciler ona göre…

Mınak Efendi, topluluğun kurucusu, yönetmeni ve oyuncusu olsa bile, sahne kurmaya da yardım edermiş her zaman. İş yapmayan, iş zamanı kaytaran ya da yardım etmeyen oyuncunun vay haline! Herkesi çalıştırır, başlarında da kendisi dururmuş; çünkü hocalarından öyle görmüştür. *"Zo!"* dermiş boş gezene, *"Şu halıların ucundan tutasın, şu masayı kaldırasın, sandalyeleri getiresin. Ne o, ne bakarsın yüzüme, oynamayı kolay sanırsın? Öyle elini kolunu sallayınca oyuncu olunur? Zoruna gittiyse sahne yok sana! Hadi yallah, yürü git buradan! Bakıp durma, ya Rabbis, ya Rabbis!"* (Sahnede sürekli olarak ya rabbi anlamında kullandığı "Ya Rabbis" kelimesini tekrar edermiş Mınak Efendi)

Kırkkilise'den Gelen Mektuplar

Bir zamandır Edirne'de Demirhane Müdürü oyununu oynayan Osmanlı Dram Kumpanyası, seyircinin azalması yüzünden artık İstanbul'a dönmek üzeredir. Mınakyan, İstanbul'daki arkadaşlarına durumu bildiren bir mektubu postaya vermek üzere Edirne Postanesi'ne gelir. Sonrası çok şaşırtıcıdır:

- Amman efendim, hoş geldiniz safa geldiniz! Ben de size bir ulak göndermek üzereydim.
- Hayırdır insalla Müdür Efendi?
- Hayır efendim hayır! Şer bizden uzak olsun… Üç gündür adınıza mektup yağıyor Mınak Efendi. Sadece bugün sabahtan beri gelen mektup sayısı 44… Dün, önceki gün derseniz yüzü geçkin…
- Ya Rabbis, bu ne ola ki zo?
- İlginçtir, mektupların hepsinde aynı damga var: Kırkkilise bölgesinde damgalanmış bü-

tün mektuplar.

- Kırkkilise?

- Evet efendim, Edirne'mize komşu kentlerden biri… Buyrun hepsini bir çuvala koyduk.

Mınak Efendi, mektupları açınca daha da şaşırır. Hepsinde neredeyse aynı şeyler yazmaktadır: "Sizin Edirne'de 'Demirhane Müdürü'nü oynadığınızı biliyoruz. Madem komşu kente kadar geldiniz, buraya, Kırkkilise'ye gelip aynı oyunu buradaki halka da oynamazsanız bizi küstürürsünüz!" "Sizi bölgemizde görmek istiyoruz!" "Sizi izlemek bizim de hakkımızdır" … Buna benzer yüzden fazla mektup, aktörün aklını başından alır ve topluluğuna İstanbul yerine Kırkkilise'ye gideceklerini, ona göre hazırlık yapmalarını söyler. Meraklı bir heyecan sarar hepsini… Onlar yola düşedursun…



OSMANLI DRAM KUMPANYASI
(Ortada) Mınakyan Efendi (En Üstte) Hekimyan Hanım
(Solda) Binemeciyan Efendi (Sağda) Binemeciyan Hanım
(Solda) Holas (Sağda) Matoryan Efendi
(Solda) Aznif Hanım (Sağda) Satenik Hanım
(En Altta) Sisak Efendi

Hayalî Şehir Hüseyin'in Karagöz Perdesi

10 yaşında bir çocuk, boyu yetişmediği için bir sandalyenin üstüne çıkmış, İstanbul Beylerbeyi'ndeki bahçeli evlerinin kapısına bir tabela asmaktadır: "Bu akşam bahçemizde: Hayalî Şehir Hüseyin'den Karagöz'ün Yalova Safası"… Çocuğun şahane bir Karagöz takımı vardır ve en büyük hayali, "Hayalî" yani Karagöz oynatıcısı olmaktır. Karagöz'ün bütün maceralarını ezbere bilmektedir. (Kim bilir, belki de bu yüzden sadece altı yıl taşıyabilse de Aktör Şadi'nin soyadı, yasadan sonra 'Karagözoğlu' olmuştur?)

Seyirciler komşularıdır. Artık her gece Karagöz perdesi kurup, gösteri yapan bu küçük çocuğa alışmışlardır. Hatta bazen o perdenin arkasında Karagöz oynatırken, sessizce sıvışıyorlar ama Hüseyin alışılmışın dışında bir sessizlik olduğunu fark edince, ağlayarak sıvışıp kaçan komşularının kapısını çalıp, onları yeniden gösterisine gelmeye ikna etmektedir. Çok sevilen yetenekli çocuk Hüseyin, seyricilerini geri getirdiğinde derhal gözyaşlarını silip, yeniden perdenin arkasına geçerek, gösterisine kaldığı yerden devam etmektedir.

İstanbul günleri sürerken, Hüseyin'in babası bir görevlendirmeyle, Kırkkilise bölgesine gönderilir. Küçük Hüseyin İstanbul'dan sonra kendisine küçücük gelen bu yere, Karagöz takımını da götürmüştür. Kırkklise'de de yaşıtlarına gösteriler yapmaya başlar ama kulağı turneye çıkmış tiyatro topluluklarındadır. Küçücük Hüseyin'in, kendisinden büyük bir tutkusu vardır: Tiyatro!

Günün birinde, babası Mınakyan'ın Osmanlı Dram Kumpanyası'nın Edirne'de 'Demirhane Müdürü' oyununu oynadığını söyleyiverir laf arasında. Sevinçten başı dönen Hüseyin sevinç delisi olur.

- Neeee, Mınak Efendi Edirne'de miiii? Buraya da gelir mi baba? N'olur baba, gelsin!

- Sanmıyorum Hüseyin, burada kaç kişiye oynayabilir ki Mınak Efendi? Tiyatro toplulukları para kazanmadığı yerlere niye gitsin oğlum, öyle değil mi? Boşa heveslenme, gelmez!

- Ama ben de onları seyretmek istiyorum baba. Gelsinler yaaaa!

- Gelmezleeerrr, İstanbul'a döneceğimiz günü bekleyeceksin yavrum.

Babası böyle dese de, Hüseyin'in yularını koparmış bir attan farkı olmayan isteği beklemeye razı değildir: "Demirhane Müdürü, Kırkkilise'ye gelecek!" Hem Mınakyan'ı, hem de oyununu izlemek için küçücük yüreğinde keçiler ağılın kapısını kırmış; sonsuz yeşilliklerde zıplamaya başlamıştır bile.

Mınakyan'ı Kırkkilise'de izlemek için arkadaşlarıyla bir iddiaya tutuşur Hüseyin: Mınak Efendi ve oyunu 'Demirhane Müdürü'nü Kırkkilise'ye getireceğine

dair bir iddiaya! Bütün arkadaşları Hüseyin'in delirmiş olduğunu, dediği şeyin mümkün olmadığını düşünedursun…

Osmanlı Dram Kumpanyası Kırkkilise'de

Mınakyan ve topluluğu Kırkkilise'ye varmak üzeredir. Yol boyunca hep aynı konu konuşulmuştur toplulukta: Bugüne kadar böylesi yoğun bir mektup almışlıkları yoktur. Bu onların sanatçı yanlarını okşasa da bir şey kafalarını karıştırmaktadır.Mektupların altındaki imzalar farklı farklı olsa da, harflerin hepsi sanki aynı kalemden çıkmış gibidir. Kargacık burgacık harflerin ifadelerindeki benzerlik de şaşırtıcıdır. Acaba bütün mektupları ayrı imzalarla, bir kişi mi yazdı?


Hayrettin Filiz Arşivi

Sene 2 — No: 548

Son Posta

PAZARTESİ — 1 Şubat 1932

Raşit Rıza Tiyatrosu

Şehzadebaşı

Bu akşam saat 21,30 da

İLK DEFA OLARAK

DEMİRHANE MÜDÜRÜ

Piyes 5 perde

Kırkkilise'ye vardıklarında durum aydınlanır. Bu bir çuval mektubu, tiyatroya tutkulu 10 yaşındaki küçücük bir çocuk yazmıştır Mınakyan'a: Hayalî Hüseyin Şadi!

Durum anlaşılınca çok etkilenen Mardiros Mınakyan, 'Demirhane Müdürü'nü Kırkkilise'de de oynar. En önde kurumlu kurumlu oturan Hüseyin Şadi vardır. Arkadaşlarıyla tutuştuğu iddiayı kazanmış, dediğini yaptırmıştır. Koskoca Mardiros Mınakyan'ı, küçücük bir kasabaya getirtmiştir; o şımarmasın da kim şımarsın? (Not; Kıkkilise diye anılan kent, 1924 yılında adı değiştirilerek Kırklareli olan yerdir.)

Bir Moda İkonu: Demirhane Müdürü

Peki bunca sözünü ettiğimiz 'Demirhane Müdürü' oyunu neden bu kadar önemlidir? Ne anlatır?

Mınkyan'ın oynadığı 'Demirhane Müdürü' oyunuyla ilgili ne yazık ki çok şey bilmiyoruz. Bildiklerimizi de Sermet Muhtar Alus'un bir makalesinden öğreniyoruz:

"Fransız romancısı ve tiyatro muharriri Georges Ohnet'in eseridir. Müellif önce romanını yazmış, sonra piyesini de yaparak oynatmış, Ahmet İhsan merhum ise çevirip neşretmişti. Dramı tercüme eden, sahneye koyan Mınak'tır.

Mevzuu (şöyledir): Claire isminde, Fransa'nın asil bir familyasına mensup, burnu kaf dağında bir kız, kuzeni Dük'le sevişmektedir. Yakında evlenecekler(dir). O günlerde kız tarafı sıfırı tüketip züğürtleşir; para canlısı Dük cenapları da, cananından sıtkı sıyrılarak, 10 milyon franka sahip bir bakkalın kızıyla evlenmeye kalkışır. Dıral dedenin düğüne dönen Claire ise zar zor bir demirhane müdürü olan Mösyö Philip'e varmaya razı olur. Müdür efendi karısının kendisine lâkaytlığı, hatta nefretini sezmede; aklının fikrinin hâlâ sevgilisinde olduğu muhakkak, amma adamcağız tahammülde yüreğine taş basmada… Derken efendim, iş büsbütün sarpa sarar. İki erkek düelloya karar verirler. Karşı karşıya gelip tabancaları tam ateş edecekleri anda aralarına atılan Claire, Dük'ün kurşunuyla vurulup yere yıkılır. Fakat yarası tehlikeli değil, hafiftir. İyileştikten sonra mintarafillah, eski gönüllüsünden buz gibi soğuyup kocacığına ısınıverir. Biçarenin iyi kalpliliği, kendisine muhabbeti, vefası kafasına dank eder." (Akşam gazetesi, 9 Temmuz 1947, Sermet Muhtar Alus'un "Dünden, Bugünden" adlı köşesinde yazdığı 'Demirhane Müdürü' adlı makaleden, Sene: 29, Gazete yayın no: 10320)

Sermet Muhtar'ın makalesinden harika bir ayrıntıyı daha öğreniriz; rol dağılımını!

Çilekeş koca Philippe Derblay rolünde Mınakyan vardır. Gaddar aşık Dük rolünde kumpanyanın jönprömiyeri Binemeciyan Efendi, Bakkal Moulinet rolündeyse, dönemim 'kötü adamı' Aleksanyan'ı izler seyirci. Claire de Beaulieu'yu Madam Hekimyan canlandırırken, annesi Markiz rolünü Satenik Dudu

oynar.

Sermet Muhtar bir de Mınakyan'ın ağzından bir tirat yazar makalesine:

"Müsterih olun aziz dostlarım! Cenabı Hak âdildir. Bu cennet misali Bolonya ormanında, zümrüt yapraklar, çemenzarlar derununda bir bedmayenin kurşunu bana terk-i hayat ettiremez. Rüfeka-ı muhteremim, emin olunuz ki Dük'ü öldürmeyeceğim; hayır, asla! Zira zavallı zevcem ye'sinden mahvû harap olur. Salt hasmımı hafifçe yaralayıp, naçizane bir ders-i edep vereceğim."

1930'lu yılların ilk diliminde bir 'Demirhane Müdürü' rüzgârının estiğini biliyoruz ülkemizde: Kitap olarak, sinema filmi ve tiyatro oyunu olarak her yerdedir 'Demirhane Müdürü!'…

Örneğin, Serveti Fünun'un sayfaları arasında kaybolmuş bir not, oyunun dönemi içinde ne denli yer tuttuğunu göstermesi adına önemlidir. Belli ki Serveti Fünuncular bu oyundan çok da hoşlanmamıştır.

"Raşit Rıza Trupunda Demirhane Müdürü

Raşit Rıza Bey, Beyoğlu'da eski piyeslerden mürekkep bir repertuvarla oldukça rağbet gören temsiller veriyor. Yeni eser olarak da en son oynayacağı 'Demirhane Müdürü'nü ilan ediyor. Bu piyesin otuz sene evvel Mınakyan tarafından oynandığını hatırlarsak, bizde tiyatronun yeni bir tekâmül sahasına gireceğine inanmamak lazım!.. Hey gidi san'at inkılâbı hey!" (Uyanış Serveti Fünun, 17 Kânunuevvel (Aralık) 1931, Perşembe, Sene: 42, Cilt. 71-7, No: 159, Eski No: 1844, s. 17)

Sonra dönemin gazetelerinin hepsinde, -Mınakyan'dan 30 sene sonra- Raşit Rıza Topluluğu'nun sahnelediği 'Demirhane Müdürü' oyununun gösterime girdiğinin haberlerini görürüz. Arşivimizdeki belgelerden anladığımız kadarıyla, 1 Şubat 1932 Pazartesi akşamı saat 21.30'da, Şehzadebaşı Ferah Tiyatrosu'nda başlayan 5 perdelik oyun ile ilgili bir gazete kesiğinde şöyle denir:

*"Son asır zarfında tiyatro edebiyatının melodram sahasından uzaklaşmasına rağmen bazı müstesna eserler vardır ki mevkilerini ve kıymetlerini kaybetmemiş ve en modern uslûplu piyeslerle yan yana beynelmilel tiyatro repertuvarı arasında kalmış, seve seve seyredilmiş ve her devride alkışlanmıştır. "Demirhane Müdür*ü*" bu mesut eserlerden birisini teşkil eder (…) Bu eserin iktibas edildiği romanı Türkiye'de bilmeyen, okumayan çok az insan kalmıştır. Eser, esas itibarıyla aristokrat sınıfı ile avam sınıfı arasında bir mukayese ve iyi kalpli bir insanın aristokrasi haleti ruhiyesi karşısında maruz kaldığı ailevi azaplar ve ve ruhi ıstıraplardır. Bu insan da 'Demirhane Müdürü'dür."* (Cumhuriyet gazetesi, 6 Şubat 1932, Cumartesi, Sene: 8, Gazete yayın no: 2786)

1934-35 yıllarında bu kez sinema filmi olarak karşımıza çıkar 'Demirhane Müdürü':

"Georges Ohnet'in romanından iktibas ve Gaby Morlay ile Henry Rollan ve Leon Bellieres tarafından bir sureti fevkaladede temsil edilen "Demirhane Müdürü" şaheserinin gördüğü rağbet ve kazandığı muvaffakiyet ve herkesin görüp dinleyebilmelerini temin maksadıyla Sümer (Eski Artistik) Sineması birkaç gün daha göstermeye karar vermiştir." (Akşam gazetesi, 21 Teşrinisani (Kasım) 1934, Çarşamba, Sene: 17, Gazete yayın no: 5781)

Bu reklam levhasını okuduğumda, Serveti Fünuncuların tepkisine hak vermemek elde değil demek geçti içimden. Neden mi? Mınakyan döneminde yapılan bir oyuna çağrı davetiyesine bakıyorum da, bazı şeylerin hiç değişmediğini görüyorum çünkü.

"İbnürrefik Ahmed Nuri'nin "Gelin Kaynana" komedisi… Her evde geçen bir vaka! Tuhaflık tuhaflık üstüne… Şaşaalı manzaralar… Tiyatromuz idaresi nagihani baygınlıklara sebebiyet vermemek için pek ziyade asabi olan temaşagiranın beraberlerinde yalnız limon yahut da bir şişe limonata bulundurmaları temaşagiranı kirama tavsiye olunur. Kumpanyamız, oyunumuz fevkalade gülünçlü olduğundan ileri gelecek baygınlıklardan mesul olmayacaktır. Oyunumuz kalplerde hakiki bir hissi ibret uyandıran ciddi âsarı temaşa rağbeti umumiyeye lâyıktır… Bu mudhikeyi geliniz ve görünüz!" (Akşam gazetesi, 4 Eylül 1941, Selami İzzet'in "Otuz Sene Evvelki Tiyatrolarda…" başlıklı yazısından alıntı, Sene: 23, Gazete yayın no: 8216)

'Demirhane Müdürü' fırtınası 1945'lere kadar sürer. 1944 yılında, Mithat Sadullah Sander tarafından bir kez daha çevrilerek Tefeyyüz Kitabevi tarafından basıldığı gibi (Raşit Rıza Topluluğu'nun oynadığı metni Vedat Ürfi Bey çevirmiştir) , 1945 yılının bir gazete istatistiğinde, dönemi içinde en çok okunan beş kitaptan biri olduğunu da görürüz. Mösyö Lavard'ın 45 Parası, Kırmızı Değirmen, 15 Yaşında Bir Kaptan, Mızıkacı Yanko ve Demirhane Müdürü!

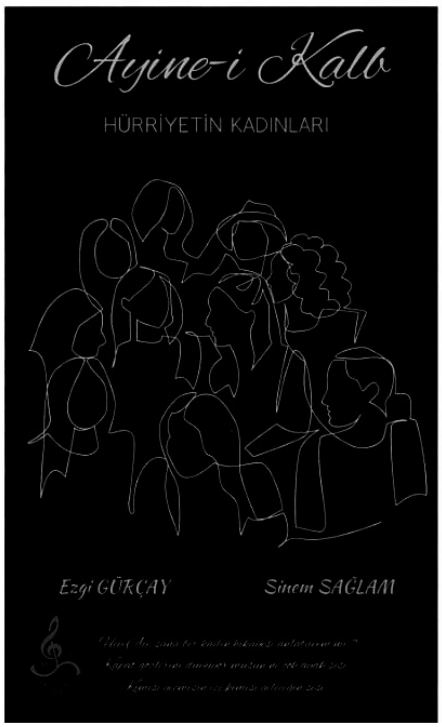
KALP AYNASI "HÜRRİYETİN KADINLARI "

KÜNYE

YAZAN- YÖNETEN: Ezgi GÜRÇAY
OYUNCULAR: Ezgi GÜRÇAY
Sinem SAĞLAM

DEKOR: Cem GÜZEL

KOSTÜM: Ayten BUDAK
MÜZİK: Cem GÜZEL
TEKNİK: Burçin KEKEÇ



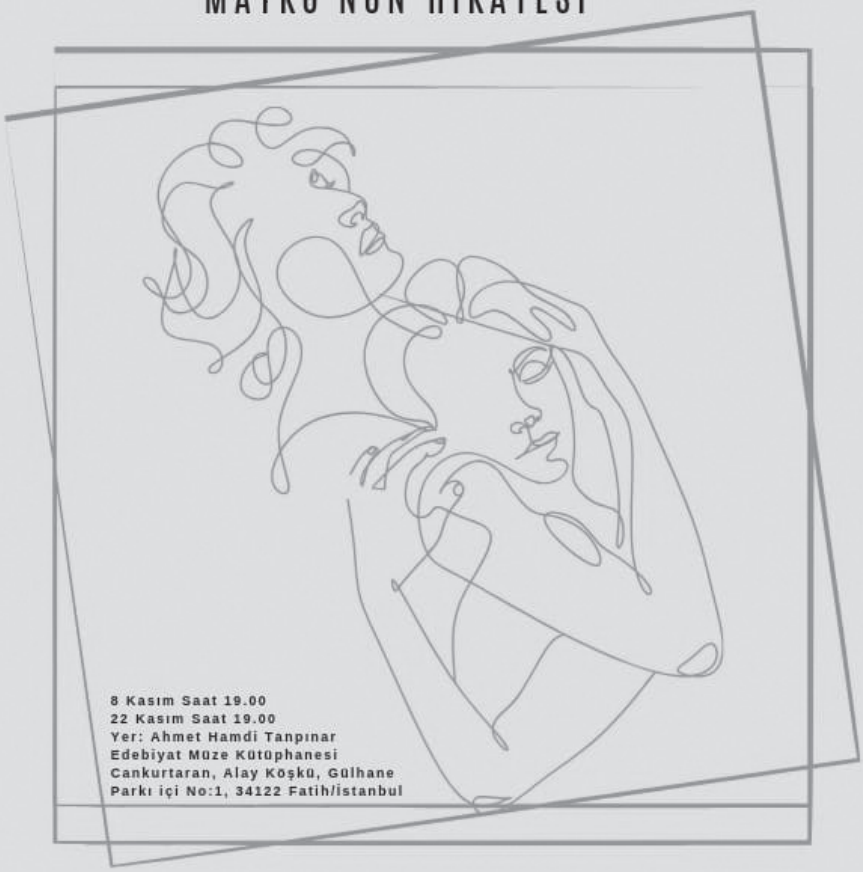
OYUN KONUSU

BİR KADIN HİKAYESİ ANLATACAĞIM SANA, İÇİNDE BİR ÇOK KADIN İLE BİRLİKTE, CUMHURİYETİ KURARKEN NASILSA,YİNE AYNI CESARET İLE. ELİMİZİN HAMURU İLE GİRDİK BU İŞLERE,DOĞURMAK KADAR YOĞURMAKTA ÖZEL BİZE. BİR ÇOK KADIN HİKAYESİ VAR BAŞARAN İÇİMİZDE ÖVÜNMEK KADAR ANLATMAK DÜŞER BİZE. BUGÜNÜMÜZDEN BAŞLAYIP MİLLİ MÜCADELEMİZE KADAR İLKLERİ BAŞARAN KADINLARIMIZI, CUMHURİYETİMİZİN MÜCADELESİNDE NEFER OLAN KADINLARIMIZI KONU EDECEĞİZ SAHNEYE. ONLARIN KAHRAMANLIKLARINI İZLERKEN KENDİ GÜCÜMÜZÜNDE FARKINA VARACAĞIZ.GURURLA VE MİNNETLE.

Ezgi GÜRÇAY
0552 509 02 32
adasanattiyatro@gmail.com

AÇIKGÖZ KUKLA SANAT TİYATROSU

MAYKO'NUN HİKAYESİ



8 Kasım Saat 19.00
22 Kasım Saat 19.00
Yer: Ahmet Hamdi Tanpınar
Edebiyat Müze Kütüphanesi
Cankurtaran, Alay Köşkü, Gülhane
Parkı içi No:1, 34122 Fatih/İstanbul

Yazan:Burcu Kavaklıpınar
Kukla Tasarım:Nagihan Mermerkaya
Oyuncular:Burcu Kavaklıpınar
Müzik Direktörü: İlhan Kavaklıpınar

Tan's Prodüksiyon

Açıkgöz Sanat Tiyatrosu



Mayko'nun Hikayesi

Balkan göçmeni olan Mayko geride bıraktıklarına olan özlemini kendine has dili ile anlatıyor



MAYKO'NUN HİKAYESİ

Kuklalar ile çıktığım bu yolculukta kuklalarla çocuk kalmayı başarabildim, bu nedenle nesneler değil benim arkadaşlarım oldular her zaman. Ustam babam Geleneksel kukla tiyatrosuna emek vermiş Kültür ve Turizm Bakanlığı kukla sanatçısı Arif Duygu Tansı en büyük yol göstericim olmuştur Geleneksel, modern, ipli, sopalı veya beden kuklası ya da hangi çağın ve türün örneği olursa olsun kukla ile çalışan herkes aslında benzer duyguları benzer yaratım süreçleri yaşarlar.

Oyuncunun bir karakteri yaratması nasıl çok yönlü bir etkileşimse kukla ile oynatıcının etkileşimi de benzerdir. Beden kuklasında bu etkileşim çok daha belirgindir, tüm bedeninizle hem oyuncu hem kuklasınız, birbirinizin beden bölümlerini birlikte kullanıyorsunuz. Bu bütünleşme nedeniyle karakterin oyuncuya, oyuncunun karaktere sızmasını da engellemek gerekiyor elbette, sınırlarınızı net bir şekilde ayırmanız gerekiyor, yani beden kuklası hem zor, hem kolaylaştırıcı bir oyunculuk metodudur. Bütün bunları cebimde taşırken yol arkadaşım Kukla Tasarımcısı Nagihan Mermerkaya ile Mayko'nun ete cana kavuşması için çalışmalara başladık isterseniz yaratım sürecini kendisi anlatsın Nagihan MERMERKAYA- Hikâyeyi dinlediğimde istedim ki Mayko benim de ninem olsun, onda parmaklarımdan izler dışında bir parçam olsun. Bu nedenle kil, köpük benzeri bir malzemeyle yeni yüz yaratmak yerine ilk defa kendi maskımın üzerinden çalışmayı tercih ettim. Mayko dündü, içerisine bugünü sakladım, Tete ise yarın olacaktı, böylece yarına taşınacaktı Mayko'nun hikayesi. Artık o bilge ninelerimiz gitti, onlar huzur içinde uyusunlar ama hikayeleri unutulmasın, izleyen herkes bir parça yüreğine alsın o istedik hikayelerden. Mayko yaşlı bir Balkan kadını, bir nine, sahnede torunu Tete'yle tek bir bedende. Anlatacak öyle çok hikayesi var ki, koskoca bir tarih saklamış içinde. Acısı, tatlısı, neşesi, hüznüyle dolu dolu yaşamış, tanıklık etmiş savaşlara, aşklara, korkulara, direnişlere, ihanetlere, yiğitliklere bütün bunlar ses olup ağıt olup yükselmiş göğe. Bu toprakların Balkan türkülerini Müzik Direktörümüz İlhan KAVAKLIPINAR piyanoya uyarlayarak Mayko'nun ve Tetenin sesini seyci ile buluşturmustur dilerseniz kendi ezgilerini anlatsın

İlhan KAVAKLIPINAR- Balkan Türkülerini Mayko ve torunu Tete'nin sesine ve anlatısına uyarlayarak piyano eşliğinde seyirci ile buluşturmayı hedefledik. Oyun boyunca oyunun iç dinamiğini müziğin tıpkı diğer bir oyuncu gibi temposunu, hüznünü, sevincini vermesini hedefledik. Her hikayenin bir melodisi vardır ilkesini benimseyerek ses vermek istedim

Mayko Balkan dillerinde anne anlamına geliyor. Her şeyin baş döndürücü bir hızla aktığı çağımızda Mayko sanki bir Masal Ana arketipi gibi çıkıveriyor karşımıza, türkülerin, anıların izlerinde, bir Arda boylarında bir Vardar Ovasında, mekandan mekana, zamandan zamana atlıyor, savaş meydanlarında kalmış insanları var, hiç bırakmayan yavuklusu Hasan'ı var. Tete'mi Mayko'yu sarıp sarmalıyor, yoksa Mayko mu Tete'yi kucaklıyor, iki beden tek oluyor sahnede. Hangisi gerçek, Mayko mu oyuncu, Tete mi?

Mayko benim gerçek ninem oldu. Kalbimin bir köşesinde 'beni anlat artık' diyen hikayeler bir büyükanne emaneti olarak bekletmekteydi. Bu emaneti Mayko aracılığıyla seyirciye aktarabilmek onun diliyle seyirciye ulaştırabilmek istedim. Herkesin bir Mayko'su var, geç olmadan o bilge Masal Analarımızı yeniden keşfedebilmemizi diliyorum tek...

Yar baki sohbet baki sürç-i lisan ettiysem affola .
Burcu Tansı Kavaklıpınar



ABDÜLKADİR TUNÇ İLE ALANYA FESTİVALİ ÜZERİNE...



Serhat Günay



2. Alanya Tiyatro Festivalinin önemli destekçisi, bölgenin tanınmış iş insanı Abdül Kadir Tunç ile bu yılki festivale katkı amaçlarını, çalışmalarını ve kendi hayat hikayesini konuştuk.

Bize kendinizden söz eder misiniz?

Evli ve 5 çocuk babasıyım. 1998'den beri Alanya'da ikamet ediyorum. İnşaat işinin temelinden geliyorum. Mesleğin her kademesinde işçi ve usta olarak çalıştım. Bana göre bir iş olduğunu anladığım için ilk başta hırdavat, tesisat ve elektrik işleriyle ilgili bir işyeri açtım. Küçük bir firma olmamıza rağmen kısa sürede yabancı müşterilerim arasında tutuldum. 45 metrekare dükkandan 1,5-2 yıl içinde 400 metrekareye çıktık. İşe



olan sevgim daha da çoğaldı. İş ve ürün yelpazemizi arttırdık. Alanya'da müteahhitlerin en büyük sorunu farklı ustalarla uğraşmalarıdır. Ben de A'dan Z`ye anahtar teslim iş yapmaya başladım. Bu arada yabancı piyasasına da girdik. Birçok büyük müteahhit firmaya taşeron olarak hizmet verdik. 2004-2005 yıllarında emlak sektörüne girmeye karar verdik. Daha sonra işimizi biraz daha büyüttük. İlk olarak Gazipaşa'da, daha sonra Alanya'da ciddi firmalarla çalışmaya başladık. Yerimde saymayı ve aynı şeyleri tekrarlamayı sevmiyorum. Kendimi ve işimi yenileyerek sürekli geliştirmeyi hedeflerim. Son 4-5 yıldır aktif olarak müteahhitlik yapıyorum. Kendi projelerimizi yapıyoruz. Şu anda 4 ofiste 15'i yabancı



olmak üzere 60'a yakın personelimiz var. Bu arada spora, eğitime ve yaşadığımız şehrin sosyal etkinliklerine de destek vermeye gayret ediyoruz.

Festivale sponsor olmaya iten düşünceniz nedir?

Öncelikle geldiğiniz için çok teşekkür ederim. Onur verdiniz. Kültür, sanat, buna sporu da katabiliriz; insanları mutlu eden, bir arada tutan tarafları olduğunu gördüm. Bir hocamız barış demişti. Barış bu dünyadaki en önemli şey. Özellikle bizim gibi çok renkli ülkelerde barışa çok daha ihtiyaç var. Kavganın, ikiyüzlülüğün ve ayrımcılığın olduğu çağımızda, sanatın ve sanatçının bir kolu olan tiyatronun, özellikle çokça güvenilir insanlarla yola çıkılarak işbirliği yapıldığında çok iyi sonuçları olabileceğini fark ettim. Bana bugüne kadar çok uzak olmuş olsa da, içinde yer alarak daha yaşanılası bir dünyaya hizmet edebileceğimi hissettim. Bu yüzden de 2. Alanya Tiyatro Festivalinin yapıcılarından biri oldum. Kendim ve ekibimle gurur duyuyorum.

Teklif size nasıl geldi, siz mi araştırdınız?

Teklif geçen yıl 1.sini de yaptıkları sanat alanında Alanya'da tanınan ''Herkes Sahnede" platformu tarafından yapıldı. O ana kadar böyle bir fikrimiz yoktu. Erman Hoca ve ekibi öyle güzel anlattılar ki toplantının başında sadece reklam vermek gibi düşündüğüm bir işbirliğinin aslında çok fazlası olduğunu anladım. Kendilerine ''Ben inşaat firmasıyım ama ev satılsın istemiyorum. Ben ne güzel bir şey yapmışsınız demelerini istiyorum." demiştim, öyle de oldu. Hiç tanımadığımız çok farklı çevrelerden çok güzel mesajlar aldık. Az önce de söylediğim gibi, iyi ki yapmışız.

Festival boyunca neler hissetiniz, sonuçlarından memnun musunuz?

Çok küçük yaştan itibaren personel yönetmeye başladım. Bir şekilde 30 yıldır yöneticilik yapıyorum. Yaptığım her işin her şeyden önce çok güzel olmasını isterim. Alanya şartlarında karşımıza çıkan tüm zorluklara rağmen festivalimiz öyle güzel ve öyle büyük ustalarla reklama başladı ki kayıtsız kalamadık. Tüm ekibim ile birlikte biz de taşın altına elimizi soktuk ve çok güzel bir işbirliği ile mükemmel bir dört gün geçirdik. Festivalin her türlü iş kolunda el ele yürüdük. Festival bitene kadar sahnelerde ve kamp alanında birlikteydik. Reklam çalışmalarındaki titizliği her alanda gördüm diyebilirim. Festivalin, tiyatronun, sanatın bu şehirde devam etmesi için gerekirse taşın altına daha fazla elimi sokacağım.

İnşaat sektöründe yer alan bir iş insanının sanattaki destekçi tavrı size neler kazandırdı?

Çok uzak olduğum bir sektördü tiyatro. Bu işi yapanların hamurunda başka bir şey var. Bu festival sayesinde çok ünlü ustalarla tanıştım. Uzak olduğumuz sektörlerde bile hayat görüşlerimizin, amaçlarımızın benzeştiğini gördüm. Onların bu üne karşılık çok naif, çok dinamik, çok insan canlısı, barış yanlısı, renkli ve işine tutkuyla bağlı idealist kişiler olduklarını gördüm. Eğer bu dünya değişecekse, değişmeliyse bu festival sayesinde yola çıktığım insanlar ve Alanya'daki festivalimize davet ettiğimiz usta konuklar gibi sanatçılarla gerçekleşebileceğine inandım.

M.M.T. TUNÇ GROUP
ALANYA 2. TİYATRO FESTİVALİ



Serhat Günay

M.M.T. Tunç Group isim sponsorluğunda düzenlenen Alanya 2. Tiyatro Festivali dört gün sürdü.



Rota Sanat Merkezi, Alanya Sokak Tiyatrosu ve GSStore Alanya ortaklığında kurulan Herkes-Sahnede platformu tarafından bu yıl 2.si düzenlenen festival Türkiye'nin dört bir yanından gelen tiyatro oyunlarını Alanya halkıyla buluşturdu.

Festivalin ilk günü Dimçayı'nda kurulan festival kamp alanında Levent Ülgen tarafından gerçekleştirilen "Tiyatro Mesleği Üzerine" isimli eğitim atölyesi gerçekleştirildi. Her yaştan tiyatro ilgilileri katılım sağladı.Ardından Alanya şehir merkezine geçen katılımcılar Kuyularönü Camii'nden başlayarak Kızılkule'ye doğru festival korteji oluşturarak yürüyüş gerçekleştirdiler. Altan Erkekli, Murat Atak, Ayşe Atak, Ferhat Muratal, Yaşar Gündem, Veysel Diker, Levet Ülgen, Kemal Başar, tüm tiyatro ekipleri ve Alanya halkı birlikte yürüdü.



Kortej, Kızılkule yanına kurulmuş çok tarihi bir ortama doğru ilerledi ve sahneyi de tıpkı geçen yıl olduğu gibi orada gördük. Harika bir manzara. Açılış konuşmasını yapan Mustafa Erman Doğan, M.M.T. Tunç Group Yönetim Kurulu Başkanı Abdul Kadir Tunç ve Su Yapı Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Uyar'ı davet etti ve desteklerinden dolayı teşekkür plaketi sundu. Günümüzde sanata ve tiyatro festivaline destek veren insanlar için az bile. Akabinde İstanbul'dan Veysel Diker Sanat ekibi Altan Erkekli ve Veysel Diker'in sahnelediği "Şifa Niyetine" isimli tiyatro oyunu M.M.T. Tunç Group Alanya 2.Tiyatro Festivali açılış oyunu olarak seyirciyle buluştu. Kızılkule yanında çok geniş bir alanda sahnelenen oyun tüm alanı doldurdu.

Açılış oyununun ardından kamp alanına dönen ekiplerimiz festivalin ilk gecesini Kemal Başar ile söyleşi programına katılarak tamamladılar. Tiyatro, reji ve etik üzerine gerçekleşen eğitim sohbeti gece geç saatte olmasına rağmen tüm ekiplerin ilgisini çekti ve kalabalıktı.

Festivalin ikinci günü Veysel Diker'in gerçekleştirdiği "Olmak ya da Olmamak, Bütün Mesele Bu" adlı eğitim atölyesiyle başladı.

Atölyenin hemen ardından şehir merkezine döndük ve Alanya Balık Hali'nde bulunan tiyatro kafe,Cafe de Kabare'ye gittik. Bolu Bölge Tiyatrosu "Juliet ya da Yeni Çıkan Şarkılar"isimli tiyatro oyunuyla Cafe de Kabare'de seyirciyle buluştu. Elli kişilik salon, çok güzel bir ortam vardı.

Sonra Kızılkule'de İzmit misafiri Naif Bey Kumpanyası



"Naif Bey ve Yaveri" isimli kukla gösterisiyle sahnedeydi.

Hemen ardından Van. Van Bölge Tiyatrosu'nun "Sığıntılar" adlı tiyatro oyunuyla festivalin ikinci akşamı da tamamlanmış oldu. Tabi kamp alanında hayat oyunlardan sonra yeniden başlıyor. İsim sponsoru M.M.T. Tunç Group Yönetim kurulu başkanı ve ekibi de festival boyu, her akşam farklı ikramlarla kamp alanına geldiler. Yenildi, içildi. Ve tabi tiyatro konuşuldu. Laflaramızda Abdülkadirbey festival komitesine desteğinin devam edeceğini yineledi. Hatta bir büyük sözü daha var. Alanya'ya yeni bir sahne kazandırmayı düşünüyor. Altan Erkekli bu konunun sözde kalmaması gerektiğini söyleyince Abdülkadir bey "Bizde söz ağızdan bir kere çıkar. Sözümüz söz." dedi ve hepimiz emin olduk ki Alanya yakın zamanda nitelikli bir sahneye kavuşacak. Festival ve yıl içi yapılacak sanatsal etkinliklere devam sözü ve yeni sahne yapma kararı festivalin en büyük kazanımlarındandı. Gönülden kutlarız.



Festivalimizin 3. günü Dimçayı'ndaki kamp alanımızda saat 13:30'daki eğitim atölyesi ile başladı. İlknur GÜNEŞ tarafından "Emotions & Mindful" isimli atölye çalışması kampta konaklayan bireysel misafirlerimizin ve tiyatro ekiplerimizin katılımıyla gerçekleştirildi.

Atölyenin hemen ardından şehir merkezine dönüş yaptık ve Cafe de Kabare'ye gittik. Ankara'dan misafirler Atak Sanat, Ayşe Atak rejisiyle "Ya Sen Ya Ben" isimli tiyatro oyunuyla saat 18:00'da Cafe de Kabare'de seyirciyle buluştu. Oyunun ilk gösterimi olmasına rağmen tek kişilik harika bir performans seyrettik.

Oyundan sonra da her akşam olduğu gibi Kızılkuleye geçtik. İstanbul'dan misa-



firler TiyatroLab “Bir Picasso, Lütfen” isimli oyunla seyirciyle buluştu. Alandaki Rus misafirler dekordaki Nazi bayraklarından rahatsız oldular, tabii oyundaki Hitler eleştirisini anlamadıklarından.



Oyundan sonra saat 22:00’da Rusya’dan Tatiana ZVAGINA,“Bale” performansıyla beş dakikalık bir sunum yaptı. Bale performansının hemen sonrasında Samsun Sanat Tiyatrosu “Kuvayi Milliye Destanı” adlı oyununu festival kapsamında değerli sanatseverler için sahneledi.

Evet; ve geldik festivalin kapanış gecesine. 4 Eylül 2023 Pazartesi, saat 21:00’da son yıllarda yaptığı konserlerle adından söz ettiren, konserleri yerli ve yabancı binlerce sanat severle buluşan, dünyanın dört bir yanından gelen kıymetli sanatçıları bünyesinde barındıran 70 kişilik harika bir ekip sahnedeydi. Şef Ferhat MURATAL liderliğinde Alanya Büyük Koro ve Orkestrası (ABKO), The Shamans ile birlikte “Senfonik Rock Konseri” ile mükemmel bir konsere imza attı ve festival coşkusunu en üst seviyeye çıkardılar. Mahşeri kalabalığın coşkusu senfonik konserle buluşunca konser sonunda hiç kimse yerinde oturamadı. Dört gün işte böyle hem dolu dolu hem de keyifle geçti. Festival Yönetim kurulu mutlaka görüşecektir ama biz de buradan kurul adına; Alanya Kaymakamlığı ve Kaymakam sayın Fatih Ürkmezer’e Alanya Belediyesi ve Başkan sayın Adem Murat Yücel’e M.M.T. Tunç Group Yönetim Kurulu Başkanısayın Abdül Kadir Tunç’a Su Yapı Yönetim Kurulu Başkanı sayın Fatih Uyar’a teşekkürlerimizi gönderiyoruz.

‘MÜNASEBETSİZ’ BİR İNTİHAR GİRİŞİMİ



Oğuz K. Oğuz



İlginç bir hikayesi oldu oyun öncesinin. İzleme listemde değildi. Henüz sezon da açılmamıştı. Son dakika geliştiğini bile söyleyebilirim. Rüzgara kapılıp, birden oyun gişesinin önünde buldum kendimi. Ekibe dair pek bilgim olduğu da söylenemez. Oyunun afişinde yer alan bazı oyuncular, televizyon ve sinema dünyasından bildiğim isimler.

O esnada gişede bulunan, (yapımın koordinatörü olduğunu sonradan öğrendiğimiz) Serap Çınar Bilaloğlu’nun aşırı incelikli tavrı sonucunda, Ayşen İnci ve Neriman Uysal ile birlikte salonda bize ayrılan koltuklardaki yerimizi aldık.

Oyunla birlikte yeni bir ekiple de tanışmış olduk.
Sonra iş birliğimizi geliştirdik. Üstüne bir de radyo programı gerçekleştirdik.
Oyunun yapımcısı ve ana eksen oyuncusu Giray Mert Özdenoğlu ve genç oyuncu Selim Bulut Danışmaz’ı konuk ettik. Oldukça keyifli bir programı zamanın raflarına bıraktık.

Bulvar komedileri (comédie de boulevard) genelde izleyicinin, en fazla ilgi gösterdiği tiyatro türleri arasında yer alıyor. Günün stresinden arınma ihtiyacını, gülme ya da kahkaha atma refleksi ile karşılamak, en sık karşılaşılan psikolojik rahatlama yöntemlerinden biri.

Adını, Fransa’nın en önemli tiyatrolarının yer aldığı ‘Temple Bulvarı’ndan (Boulevard du Temple) alan komedi anlayışı, çoğunlukla izleyicinin sevdiği, içerik açısından basit konulara sahip, insanların küçük mutluluklarını ve acılarını gösteren hafif komediler.

Klasik komedilerden farklı olarak, hızlı bir akışı bulunan bu tür içerisinde, oyun karakterleri, çoğunlukla yanlış anlaşılmalar sonucu, kendilerini oldukça ko-



mik duruma düşürüyor. Ve asla bu noktadan toparlanamaz dediğiniz anda bir anda her şeyin çözüme kavuştuğuna şahit oluyorsunuz.

Francis Veber'in kaleme aldığı, özgün adı ' L'Emmerdeur' olan ve Türkçemize 'Münasebetsiz' adı ile kazandırılan oyun, Öz-De Yapım tarafından Müge Çiçek yönetiminde sahnelerimize kazandırıldı.

Oyuncu kadrosunda; Ferit Aktuğ, Giray Mert Özdenoğlu, Sarp Bozkurt, Sami Aksu, Hande Yılmaz ve Selim Bulut Danışmaz rol alıyor. Ferit Aktuğ, Sarp Bozkurt ve Sami Aksu isimleri ile son dönemde öne çıkan televizyon ve sinema projelerinde sıklıkla karşılaşıyoruz.

Oyun, sezon için oldukça erken sayılabilecek bir tarihte, 27 Ağustos'ta Trump Sahne'de ilk kez izleyici ile buluştu. Açıkçası, fuayede fazla bir kalabalık beklemiyordum. Hem yaz ayının zirvesi, hem de sezonun oldukça öncesiydi.

Sıcak bir pazar günü, saat 19.00'da gerçekleştirilecek prömiyer öncesinde fuayede buluştuk.
Şaşırtıcı bir kalabalık ile karşılaştım.

Oyun ilk gösterimleri, genelde davetli izleyici sayısının, biletli izleyici sayısına denk olduğu gösterimler olarak ifade edebiliriz.

Ama bu gösterimde durum biraz daha farklıydı. 600 koltuk kapasiteli salonun neredeyse tamamı doluydu. Buradaki ilginin gerekçesi; televizyon, sinema ve sosyal medyanın gücü olarak açıklanabilir.
Özellikle Ferit Aktuğ ve Sarp Bozkurt özelinde.

Açık perde yani salona girdiğinizde görebildiğiniz bir yaklaşımla sizi karşılayan oyunun dekorunu beğendim. Çift ama tek planda geçen bir oyun için ayrıntılardan kaçınılmamış.
Özel olarak tasarlanmış ışık ya da kostüm tasarımı, göze çarpmamakla beraber, amacına uygun bir tasarımla oyuna hizmet ediyor.

İki perdeden oluşan oyun, ilk kez izleyici karşısına çıkmasına karşın oyunculuklar ve reji açısından ele alındığında başarılı bir final sahnesi ile izleyicisini selamladı ve alkışlarını toplayarak kulise doğru yol aldı. İlk oyunda yakaladıkları uyum, sonraki beşinci gösteride zirve yapacaktır.

Yaz ortasında, üstelik ilk kez sahnelenecek bir oyun



için 600 kişilik bir salonu doldurmak büyük bir başarı.
Bu izleyici desteğini, yolun başında arkasına alan bir çalışma için, sezonun geri kalanı 'kapalı gişe' demektir.

Oyunun özet olarak konusu:
'Bir tetikçinin, önemli birini vurmak üzere otel odasına yerleşmesiyle başlar. İşini yapmak üzere hazırlanırken yan odada intihar etmek üzere olan bir adam, tetikçinin bütün planlarını bozmaya başlar. Hayatına sürpriz giren yeni zoraki dostla başlayan münasebetsizlik zinciri boynuna dolanır.'

Oyunun afişi oldukça profesyonel. Aslında fotoğraf komposizyonu nokta atışı. Oyunu izleyen herkesin finalde afişe baktığında "Evet. Tam da bu" diyecekleri bir özet hali.

'Türbülans' oyunu ile ilk projesini sahneye taşıyan Öz-De Yapım'ın, hali hazırda izleyici ile buluşmaya devam eden 'Hangisi Karısı' ve 'Karanlıkta Komedi' adlı iki yetişkin tiyatro oyununun yanı sıra 'Pabucumun Masalı' adlı çocuk oyunu repertuvarında yer almakta.

Giray Mert Özdenoğlu ve Göktuğ Derici ortaklığında yoluna devam eden Öz-De Yapım, sürdürülebilir tiyatro anlayışına yapmış oldukları katkılar nedeniyle alkışı hak ediyorlar.

'Münasebetsiz', komedi türüne ilgi duyanlar için enerjisi yüksek bir oyun.
Bulduğunuz yerde doyasıya gülün.

Sarp Bozkurt'un kışkırtıcı performansı da şurada dursun.
Dikkat çekici, çizgi üstü bir komedyen kumaşına sahip.



--
Yazan: Francis Veber
Yöneten: Müge ÇİÇEK
Oyuncular: Ferit Aktuğ, Giray Mert Özdenoğlu, Sarp Bozkurt, Sami Aksu, Hande Yılmaz, Selim Bulut Danışmaz
Dekor: Serkan KAVURT
Kostüm: Öz-De Yapım
Afiş Fotoğraf: Sinan Arslan
Afiş Tasarımı: Galip Aksular
Cast Direktörü: Elif Akça
Yapım: Öz-De Yapım
Yapımcı: Giray Mert Özdenoğlu
Yapım Koordinatörü: Serap Çınar Bilaloğlu
Yapım Asistan: Bade Su Bilaloğlu

YILMAZ GRUDA İLE...



Pınar Çekirge

25 Temmuz 2023 tarihinde aramızdan ayrılan Yılmaz Gruda'yı Pınar Çekirge'nin kendisiyle gerçekleştirdiği bir röportajla anmak istedik.

Pınar Çekirge - En sevdiğiniz, yüreğinizde taşıdığınız oyunları, rolleri sorsam önce...



Yılmaz Gruda - Çok var tabii.Ama şimdi ilk aklıma gelen, altı farklı karakteri canlandırdığım, Turgut Boralı ile başrolünü paylaştığım " Samanyolu ". Sonra, " Kamp 17 ", " Zafer Madalyası ", " Julius Caesar ", " Duvarların Ötesi ", " Evlilik Halleri ", " Machbet'64 ", " Bir Komiser Geldi ", " Frankenstein " i de sayabilirim. " Müfettiş " var mesela. Hatırlıyorum; 1960 yılıydı. Devlet Tiyatrosu'nda " Bir Komiser Geldi " ye hazırlanıyoruz. Cüneyt Gökçer provayı izledikten sonra, yönetmen Salih Caner›e « Herkes Gruda'nın doğallığı gibi oynasın sahnede " demiş. Piyes mecburen baştan provaya alındı. Hiç unutmam Salih " Yaktın başımı Yılmaz " demişti. " Julius Caesar " da şair Cinna olarak yaklaşık yirmi dakikalık bir rolüm vardı. Cinna piyesin, bilirsin tek komik kahramanıdır. Efes Antik Tiyatrosu' nda izleyici ile buluşmuştuk. Yıkılmıştı ortalık adeta. Alkışlar dinmek bilmemişti.

Pınar Çekirge - Yılmaz Bey, rolün büyüğü küçüğü olur mu ?

Yılmaz Gruda - Asla olmaz. Oyuncunun sahnede kaç dakika ya da saat kaldığı değil, sahnede ne yaptığı, ne yapamadığıdır aslolan. Oyuncu, yeri gelir iki satırlık bir rolle de büyük bir başarıya imza atabilir. Yeter ki, hep söylediğim gibi, doğal olsun, karşısındaki izleyiciye kulak versin,onu iyi dinlesin. Oyunculuğunda insanı ortaya çıkartabilsin.

Pınar Çekirge - O halde iyi bir oyuncunun olmazsa olmazları, nelerdir desem...

Yılmaz Gruda - Oyuncu araştıracak, okuyacak, gözlem yapacak, kendini tekrarlamayacak mesela. Eksiklerinin farkına varacak, bu eksiklerini telafi etmeye çalışacak. En mühimi, yaşadığı toprakları bilecek. Tiyatrocu olarak, psikoloji, ekonomi, sosyoloji, tarih, coğrafya gibi disiplinlerle donanımını pekiştirecek. Ve insanı üç boyutu ile ele alacak. Tiyatronun matematiği ve bir şiiri olduğu gerçeğini, asla yadsımayacak. Şiirin bir romantizmi, bir rengi, bir ritmi, her lisanın kendine özgü bir akışı var çünkü. Oyuncu öncelikle bunları bulup, çıkartacak.

Pınar Çekirge - Başka ?

Yılmaz Gruda - Asla, oldum, demeyecek. Bu yaşımda, hala aktörüm, diyemiyorum. Çünkü bu iş ömür boyu öğrenme, deneme, araştırma gerektiriyor. Bak

Pınar, Dormen›e geldiğimde, Haldun Dormen›den konuşarak oynamayı öğrendim. Gün oldu hapishanelerde, Batman'da petrol kuyularında, Van'da güneşin altında kırk derece sıcakta tek kişilik gösterimi yaptım, pandomim oynadım. Mesleğimin sorumluluğunu, canlandırdığım karakterleri hep kalbimde taşıdım. Her detayı özenle ele aldım. Amacım bir aktör olarak, her defasında ezber bozmaktı çünkü. Az önce iyi bir oyuncu ne yapmalı demiştin ya, oyuncu yazarın geldiği yeri bilmeli, yazarın sesini sesinin yanında duymalı... O eseri niçin, hangi koşullarda yazdığını, vermek istediği mesajı, satır aralarındaki alt metinleri bulup, çıkartmalı. Oyuncu da, yönetmen de piyeste yer alan, parantez içinde mevcut yazılanları dikkatlice okumalı. Örneğin, Vanya Dayı, neden renkli kravatlar takar, bunu düşünüp, anlamalı... Her ayrıntıyı önemsemeli. Şimdilerde hasbelkader adını duyurmuş birileri, ne yazık ki merdiven altlarında tiyatro oyunculuğuna dair dersler veriyor. Son derece vahim bir durum bu. Kuşkusuz, her konuda olduğu gibi, oyunculukta da eğitim şarttır. Ama bu eğitim ehlinden alınmalıdır.



Pınar Çekirge - Hayranlıkla dinliyorum sizi. Her söylediğiniz bir ders, seminer kıvamında.

Yılmaz Gruda - Pınar, unutmamalıyız tiyatro bir yorum işidir. Tiyatrocuyu yazarın ağız ulağı olmaktan kurtaran, soylu kılan budur aslında. Tiyatro tecrübe kadar, okumak kadar, usta - çırak ilişkisi, fedakarlık, saygıdır. Tutkuyla bağlanmaktır yaptığın işe. Çalışmaktır.

Pınar Çekirge - Neden Anton Cehov...

Yılmaz Gruda- Çünkü sadece insanı anlatır. Naiftir. Yüz vermediğimiz insana yüz verir, onu önemser." İnsanı ıskalama, insanı anlamak zorundasın, insanı hiçbir koşulda aşağılama," der. İnsanın peşinde koşar durduraksız. Biliyorsun, Cehov'un on sekiz adet hikayesini, dokuz oyununu dilimize çevirdim. Sekiz öyküsünü de oyunlaştırdım.

Pınar Çekirge - Yılmaz Bey, oynadığınız, yönettiğiniz oyunlar, elde ettiğiniz başarılar... Çok gerilere dönüp şunu sormak istiyorum size, oyuncu olma kararınızı aileniz nasıl karşılamıştı ?

Yılmaz Gruda - Konservatuar sınavına Suat Taşer ile hazırlandıydım. Necip Fazıl'ın " Bir Adam Yaratmak " adlı eserinden bir tirad seçmiştim. Listeler asıldı. İsmimi gördüm. Sevinç içindeydim. Kazanmıştım. O heyecanla, hiç unutmam, eve koştum." Babacığım, artık konservatuar öğrencisiyim, oyuncu olacağım, başardım " dedim. Babam bir an duraksadı. Tezgahta duran satıra doğru uzandı eli ve hiddetle şunu söyledi :" Bu evden, bu aileden köçek çıkmaz ".

Pınar Çekirge - Eyvah...

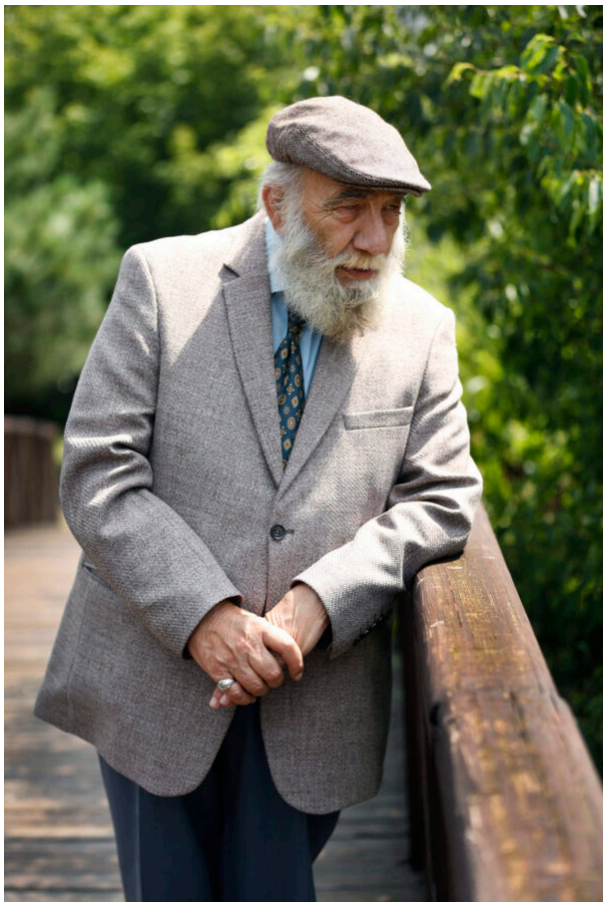
Yılmaz Gruda - Yılıp, kararımdan vazgeçtim mi, mücadeleyi bıraktım mı, hayır. Koskoca bir hayır ! Halkevine devam ettim.

Pınar Çekirge - Konudan konuya atlamayı, kronolojiye isyan etmeyi seviyorum... Salkımsaçak söyleşiler oldum olası hoşuma gider. Şimdi de, " Ermeni Tiyatrosu, Türk Tiyatrosu'na en az elli yıl depart attırdı " savınıza gelelim...

Yılmaz Gruda - Çok doğru. Müslüman kadınların sahneye çıkmasının kesinlikle yasak olduğu o yıllarda Sara Manik, Eliza Binemecyan, Kınar Hanım gibi oyuncular piyeslerde rol aldılar. Yani zenne değil, kadın oyuncu vardı sahnede." Kamelyalı Kadın " lar, " Othello " lar filan oynandı. Böylece Batı Tiyatrosu'na daha kolay bir geçiş sağlanmış oldu.

Pınar Çekirge - “ Zafer Madalyası “ ile Balıkesir’de turnedesiniz. Tarih 27 Mayıs 1960. Milli Birlik Komitesi hükümete el koyuyor...

Yılmaz Gruda- Sıkı yönetim uygulanıyor, sokağa çıkma yasağı var. Oyun iptal. Otel, yemek giderleri... Anlayacağın sıkıntılı bir süreç. Bana “ Baba “ derlerdi kuliste. Sinemadan gelen para var üstümde. Çıkartıp, ortaya koydum. Birkaç gün idare ettik o tutarla. Zor zamanlardı.



Pınar Çekirge - Yıl 1966. Otuz altı yaşındasınız. Vakit sabaha karşı. Spotlar yanmış, hazırlıklar tamamlanmış.” Karakolda Ayna Var “ filminin çekimindesiniz. Yönetmen, sanıyorum, Halit Refiğ. Ne olduysa oluyor, Fatma Girik sizi resmen ipten çekip alıyor.

Yılmaz Gruda - Evet... Hayatımı Fatma Girik’e borçluyum. Rol gereği tavana asılmıştım. Birden düzeneğin bozulduğunu, ilmeğin boynumu sıkıştırdığını, nefes almakta an be an zorlandığını hissettim. Gittim, gidiyorum, anlayacağın. O anda “ Beni kurtarın “ desem, çekim yarım kalacak, sahneyi tekrarlama lüksümüz yok, negatif film kısıtlı, mekanın kirası dakikalarla sınırlı... Olabildiğince dayanmaya çalışıyorum. Fatma Girik durumu fark edip, koşuyor yardımıma. Masa, tabure eline ne geçtiyse taşıyıp, beni mutlak bir ölüm kurtarıyor.

Yılmaz Gruda - Sinema ardından pek çok televizyon dizisi.” Yabancı Damat “ dizisinde yaşar kıldığınız Celal Usta bir başka doruğa taşımıştı sizi...

Yılmaz Gruda - O karakter çok sevildi. İlgi gördü. « İsmail ile Roza « adlı, İngilizce oynadığım, filmin çekimleri için gittiğim Yunanistan›da, sokakta beni görüp, boynuma sarılanlar, elimi sıkanlar, fotoğraf çektirenler...

Pınar Çekirge - Tiyatro anılarınız yazılacak mı ?

Yılmaz Gruda - Çok zor artık. Hatta imkansız. Çok geç kaldım.

Pınar Çekirge - Peki, buğulu bir pencere camına ilk ne yazarsınız ?

Yılmaz Gruda - En büyük sevdamın, kızımın adını yazardım sadece. Elvan...

Karşımda; sahnede, perdede, ekranda hangi karakteri yorumlarda yorumlasın ona boyut, sahicilik katan, tadına doyulmaz resitaller sergileyen, o müthiş iç ışığıyla bulunduğu her yeri aydınlatan bir aktör var. Dediğim gibi, sıradışı bir virtüöz. Çok önemli bir yazar.” Sultan Abdülaziz Vak’ası “, “ Yeşilçam Cehennemi “, “ Gelir Ergeç “, “ Tek Perdelik Dokuz Oyun “ ve diğerleri.” Kavuklu Hamdi “ ile gelen Melih Cevdet Anday Oyun Yazarlığı Büyük Ödülü... Ne yazsam, ne söylesem onun hakkında bir değil, bin eksik kalacak, biliyorum.

“ Sevgili Dostum, Pınar Çekirge›ye merhaba ! Seni tanımak mutluluğu ile “diye imzaladı son kitabını bana.

Ve ödülüm dediğim, paha biçilmez değerdeki şu not :

“ Ne yazayım Dost’lar ? Sevgili Pınar, bir yazmış ki beni ! Tanıyamadım ben beni’- daha doğrusu tanıttı beni bana! O ne “ihata” eylemek ki beni... Darma dağın etti söz dağarımı! Ar-tara, yok hiç bir sözcük. eldeki teşekkür de yeterli değil ! Bu Pınar-esk diyelim mi... Biyografi çalışmasının karşılığı yok! Ama yine de dönelim, kadîm kurtarıcı sözüğe: Teşekkürler Sevgili Pınar ! “

Konuşurken, anlatırken gözlerinde hareler yaratan o ışık çakımları...

Yılmaz Gruda’nın değerli hatırasına saygıyla.

KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI 26 YAŞINDA




1997 yılından bu yana faaliyet gösteren Şehrin Tiyatrosu, 26 yıldır Kocaeli'nin kültürel yaşamına zenginlik katıyor. Şehir Tiyatrosu 26. Yaşına özel olarak 7 sezondur sahnelenen "Fareler ve İnsanlar" adlı oyunu 100'üncü kez sanatseverlerle buluşturdu.

"Fareler Ve İnsanlar" Yüzüncü Temsilini Gerçekleştirdi

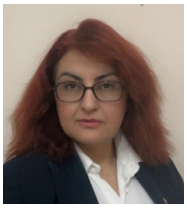
7 sezondur sahnelenmeye devam eden John Steinbeck'in ölümsüz eserini Aydın Sigalı yönetti. Oyunda George ve Lennie'nin hikayesi anlatılıyor. İki yakın arkadaş olan George ve Lennie, hayatlarını kazanabilmek için sürekli çiftliklerde çalışırlar. İkisinin de hayali bir çiftliğe sahip olabilmek ve kendi yaşamlarını kurmaktır. Yıllardır kurdukları hayale tam ulaşmak üzereyken, aniden gelişen bir olay, beklenmedik sonuçlar doğurur.




"Şehir Tiyatroları Olarak Mutluyuz"

100'üncü kez seyirciyle buluşan "Fareler ve İnsanlar" ayakta alkışlandı. Oyun sonunda kısa bir konuşma yapan Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Aydın Sigalı; "Bu bizim ikinci 100. Temsilini gerçekleştiren oyunumuz. Şehir Tiyatroları sanatçısı Seçil Mutlu Oğuz'un kaleme aldığı ve 10 yıl önce sahnelemeye başladığı 'Kurdela Ya Da Artı Sonsuz' adlı oyunvumuz da 100'üncü kez sanatseverlerle buluşmuştu. Şehir Tiyatroları olarak mutluyuz. Bugün 26. Yaşımızı kutluyoruz. Çok eserler sahneledik. İnşallah daha güzel eserlerle bu sezonu kapatacağız" dedi. Konuşmaların ardından tüm ekip 26'ncı yıl pastasını kesti.

ERZURUM B.B. ŞEHİR TİYATROSU'NDAN MUHTEŞEM BİR OYUN: GEÇ KALANLAR'A GEÇ KALMAYIN



Tuğba Dikici



Erzurum Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosunun sahnelediği, ''Geç Kalanlar" oyunu geçen günlerde seyirciyle buluştu. Baştan söylemeliyim ki, kadın - erkek ilişkilerinin yanı sıra, izleyen herkesin kendinden de bir şeyler bulabileceği, son zamanlarda Şehir Tiyatrosunda seyrettiğim tadı damakta kalacak bir oyun.

Oyunun genel konusunu anlatıp sürprizi kaçırmak istemem elbette, fakat her alımlayanda farklı bir konusu var oyunun. Öncelikle sizlere biraz oyunu, sahnelenme ve prova süreçlerini, yönetmen ve oyuncuların büyük titizlikle ve özveriyle çalışmalarını anlatmak isterim.

Oyunun yönetmeni Bünyamin Aydemir, gerçekten tam bir usta işi oyun koymuş sahneye. Oyunun dramatik yapısını bozmadan, günümüz seyircisinin dinamiklerini göz önünde bulundurarak iki perdelik oyunu, tek perdeye indirmiş ve ekonomik davranarak seyirciye dinamik - büyük bir seyir zevki yaşatmış.

Peki bu kolay bir iş mi?

Oyunda budama yapılırken son derece dikkat edilmesi gereken unsurlar gözden kaçırılmamış. Oyunun anlam bütünlüğünü bozacak en ufak bir müdahale, seyircide oyundan kopmaya, sıkılmaya ve seyrettiği şeyi sorgulamaya başlamasına neden olur. Kısaca söylemek gerekirse Yönetmeni Aydemir sahne sanatlarını alanında ne denli başarılı olduğunu bu oyunla gözler önüne seriyor.

Oyun kişilerinin hiçbirinin adı yoktur oyunda. Sadece kadın ve erkek kimlikleriyle sahnede var olurlar. Soyutlama adı verdiğimiz bu teknik, alımlayanda farklı imgelemelere sebep oluyor. Kimi kendini, kimi



annesini, kimi babasını görüyor rol kişilerinde. Genç kadın, genç erkek, yaşlı kadın vb.

Yaşlı kadını bilerek en sona bıraktım. Çünkü oyunda son derece etken olan bu kadın, işini son derece ustalıkla yapıyor. Yönetmenin zaman zaman grotesk bir teknikle sahneye taşıdığı bu kadın, oyuna ve oyuncuya mesafe almamıza sebep oluyor. Bu mesafe seyirciye düşünme, yorumlama ve bazen de traji-komik bir tad taşıyor.

Geveze bir kadın; çılgın, uçuk, laf ebeliği yapıyor, sorular soruyor, yalanlar söylüyor, bir gece vakti ansızın geldiği evde kendi evi gibi davranıyor. Bu grotesk tavrın seyircide farklı yorumlara neden olduğuna birebir tanık olduğumu söyleyebilirim. Oyunu seyredenler arasında yaptığımız röportajlarda ''Yaşlı kadın" için anne, melek, ruh, hayalet, psikolog, aile danışmanı gibi yorumlar almak başta oyun yazarı ve yönetmenin tam da amaçladığı şeyi elde etmiş olması, her şeyden öte bir tiyatro sever olarak beni de çok sevindirdi.

Oyunun yazarı Sayın Pervin Ünalp ve yönetmen Bünyamin Aydemir'in, bilerek oyunun sonunu seyirciye bırakmak istemesini, bu oyunun her alımlayanda farklı düşsel imgeler yaratmak amacı güdüyor.

Gelelim oyunculuklara. Başta bir kadın olarak gurur duyduğumu söylemem gereken, yaşlı kadına hayat veren, onu canlandıran Gonca Varol Çılgı ile yaptığımız sohbet havasında geçen röportajda, yıllar sonra Hocasının yönettiği oyunda oynamak nasıl bir duygu sorusuna verdiği cevap şöyleydi; ''Hocamın bana olan güvenini sarsmamak için elimden gelen gayretin iki katı bir performans sergiledim" ve devam ediyor. ''En büyük arzum bu oyunla bir ödül almak." Fakat şunu da eklemeden geçmiyor: ''Ben gerçi prömiyer günü ilk ödülümü, değerli hocam Bünyamin Aydemir'in, beni yürekten tebrik etmesiyle aldım".

Bu arada şu bilgiyi de verelim. Bu oyunda, oyunculuk eğitimi almış ve akademik kariyer yapmış olan oyuncu Gonca Varol Çılgı, diğer oyuncuların hocalığını, eğitmenliğini de üstlenmiş aynı zamanda. Kursiyerlerin bu denli profesyonelce bir oyunculuk sergilemeleri de takdire şayan gerçekten.

"Gelelim Erzurum BB. Şehir Tiyatrosuna verdiğiniz emeklere" diyorum. Gonca Çılgı eşi Emrah Çılgı'dan söz ediyor, gözleri ışıldayarak. ''Çok emek verdik, çok savaş verdik ama bugün görüyoruz ki bu emekler karşılıksız değil. Hıncahınç dolan salon ve oyunun sonunda alkış sesleri tüm yorgunlukları unutturuyor bize."

Bir anne, bir eş ve tiyatroya hem gönül hem emek vermiş Gonca Varol Çılgı'ya, Erzurum B.B. Şehir Tiyatrosunun Genel Sanat yönetmeni Emrah Çılgı'ya ve sevgili kursiyerlerine başarılarla dolu nice oyunlar dilerim.

Oyunun seyretmek isteyenler için: Her pazartesi ve salı akşamı saat: 19:00'da Erzurum Şehir Tiyatrosu İbrahim Erkal Gösteri Merkezinde sahnede. Yolunuz düşerse demiyorum, eğer sanat sever biriyseniz ve Erzurum'da yapacak bir aktivite arıyorsanız, mutlaka vakit ayırın ve seyredin. Tüm oyunlar ve gösterimler ücretsiz üstelik. Oyunun adıyla müsemma ben oyunun ilk gösterimine (prömiyere) geç kaldım. Trafik ve park sorunu nedeniyle oyunun ilk sahnelerini ayakta setrettim. Siz siz olun erken gitmeyi ve gününden önce rezervasyon yaptırmayı unutmayın. İyi seyirler.

ÇİZGİ ROMANDA TİYATRO - 11



Ümit Kireççi

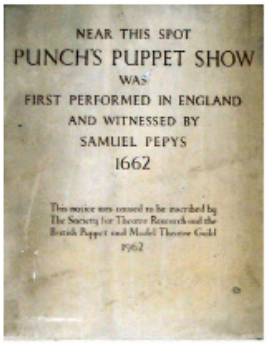
PUNCH, Kukla Tiyatrosundan Mizah Dergisine ve Çizgi Romana Yolculuk Eden Kukla

Nedendir bilinmez ABD çizgi romanında geleneksel mizah unsurlarından tipler hep kötü adam olarak yorumlanmış. Punch da bu uygulamadan nasibini alan geleneksel İngiliz Kukla Tiyatrosu tiplemelerinin en ünlüsü.



PUNCH Kimdir?

Aslında soru "Punch ve Judy kimlerdir?" olmalıydı biliyorum. Geleneksel kukla tiyatrosunda bu ikili birlikte anılan tipler. Ben üzülerek daha sonra basılacak olan mizah dergilerinin isimlerine dayanarak Judy'yi az göz ardı ediyorum.





Punch'la Judy evli bir kukla çifttir. Bu ikili "profesör" veya "yumrukçu" olarak adlandırılan tek kişi tarafından canlandırılmaktadırlar. Ona "şişeci" adı verilen bir yardımcı eşlik eder. Şişeci, para toplamanın yanı sıra kuklalarla sohbet eder veya müzik aleti çalar veya müziğe eşlik eder. Hatta yer yer izleyiciye bazı replikleri tekrarlayarak anlaşılmasını kolaylaştırır.



Uyanık, hınzır, yaramaz, soytarı/palyaço kılıklı, maskeli, boks yumruklu Punch'ın aslı 16. yüzyıl İtalyan commedia de'll arte tiplemesi olan *Pulcinella*'dir. İsim önce *Punchinello'ya* oradan da *Punch*'a (yumruk) dönüştürülmüştür. Eşi önceleri Joan adını taşırken zamanla Judy'ye dönüşmüştür.



Adları kayıtlarda ilk olarak 1662 yılında görülen Punch ve Judy geleneksel ipli kukla iken zaman içinde ele geçirilen bez kuklalar olarak şekil değiştirmiştir. Bununla birlikte Punch'ın tüm özellikleriyle boks eldivenini andıran yumrukları yerinde kalmıştır.

İngiltere'de çok sevilen bu kavgacı kukla ikili günümüzde de varlığını sürdürmeye devam ettirmekte, büyük kalabalıkları kendine çekmektedir.

PUNCH Mizah Dergisi

İngiltere'deki şöhretinin etkisinden çıkılan yola çıkan Henry Mayhew ve ahşap oymacısı Ebenezer Landells **"Punch, or The London Charivari"** ismiyle anılan mizah dergisini 17 Temmuz 1841 tarihinde okura sunmuşlar. Derginin **The London Charivari** adıyla da anılmasının sebebi 1833-1937 yılları arasında yayınlanan Fransız mizah dergisi ***Le Charivari***'ye saygı duruşunda bulunmasıdır.

Siyaset, kültür, mizah, hiciv içerikli karikatür ve yazılara yer veren Punch mizah dergisi çeşitli zorlukları atlatarak 161 yıllık yayıncılık serüvenini 2002 yılında noktalamıştır.

Bu süreçte Punch'ın birçok ülke yayıncılığını etkilediği görülmüştür. Bu etkilenenler arasında Türkiye de vardır ve kayıtlara göre; örneğin, karikatürist **Ali Fuad Bey Çaylak Dergisi**nde çizdiği 1876-1877 yılları arasında Punch dergisinden esinlenerek kari-

katürler üretmiştir.[1]

Ancak bence Punch'ın etkisiyle dünyayı değiştirecek olan etkilenme Japonya'da gerçekleşmiştir. Batıya kapılarını açan ve hızla o kültürü benimsemeye çalışan Japonya'da İngiliz Subayı **Charles Wirgman** tarihler 1857 yılını gösterdiğinde "**Japan Punch**" adıyla dergi yayınlamaya başlar. Geleneksel çizim tekniklerine aşina olan birçok sanatçı ardışık resimlerle hikâye anlatıcılığıyla balonlar aracılığıyla karakter konuşturmayı bu dergiyle öğrenmiştir. Böylece de bugün dünyayı kasıp kavuran Japon ekolü "manga" çılgınlığının da kapısı sonuna kadar açılmış olur.







PUNCH and JUDY Çizgi Roman Dergisi

ABD çizgi roman ekolü "comics"in altın çağında basılan **Punch and Judy** dergisi kukla tiplemelerin yanı sıra konuşan hayvanları da başarıyla işleyen bir gülmece dergisi olarak okura sunulur. Bu dergideki Punch'ın hikâyesiyle tipi geleneksel yapıdan uzak, Pinokyovariyken Judy sarışın, sevimli, sıradan bir kız olarak yorumlanmıştır. **Hillman Periodicals, Inc.** tarafından basılan dizi 1944-1951 yılları arasında yedi sene raflarda yerini almıştır. Ancak kayıtlara göre çizgi roman dünyasında özel bir etki yaratmamıştır.





PUNCH and JUDY veya PUNCH and JEWELEE

1944 yılında **Lev Gleason** yayıncılık karakteri **Daredevil**'in 24. sayısında huysuz Punch kuklasının kukla sahnesinden ateş ederek bir izleyiciyi öldürdüğü görülür.

Daha sonra **Batman**'in 1945 yılı 31. sayısında görülen çift bu defa macerada ipli kukla taklidi yapan ve kukla ikiliyi canlandıran gerçek insanlardır. Evlilerdir ve sürekli kavga etmektedirler. Ve kötü insanlardır, tutuklanırlar. Daha sonra da yine Batman çizgi filmlerinde ya kaba erkekler olarak ya da konuşmayan ninjavari kadınlar olarak izleyici karşısına çıkarlar.

Derken 1965 yılında Batman'in ezeli düşmanı Joker'den ilham alan birçok soytarı/palyaço tiplemesi arasına bir çiftin katıldığı görülür. Bu çift **Charlton Comics Group** comics dizisi **Captain Atom**'un 85. sayısında ortaya çıkan **Punch and Jewelee** kukla ikilisidir. Görüldüğü üzere kadın tiplemenin adı değişmiştir ve ikisi de kötüdür. 1945 yılında kurulan ve 1986 yılında feshedilen yayınevi süper karakterlerinin çoğunu DC Comics'e kaptırmıştır. Bundan dolayıdır ki bu ikili bugün DC markası altında birçok yayında ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan **James Tynion IV** ile **Jorge Jimenez** yaratısı olup 2020 yılında ortaya çıkan **Punchline** (Can alıcı nokta) adlı DC Comics karakteri yine palyaçovari görüntüsüyle olduğu kadar kötücül kişiliğiyle Joker'in sevgilisi oluvermiş, Punch'ın adını bambaşka bir seviyeye taşınmıştır.



Punchlama isteği…

Daha önce Joker ile Harley Quinn karakterlerini yazarken fark ettiğim, bugün ise Punch'la üzerine tüy dikilen bir olay halini aldı geleneksel soytarı/palyaço tiplemelerinin kötü adam olarak yorumlanmaları. 1968 yılında bu defa Marvel Comics etiketiyle yayınlanan Daredevil'in 42. sayısında ortaya çıkan Stan Lee ile Gene Colan yaratısı Jester (soytarı) adını taşıyan karakteri de eklersek… Bu fikir ilk kimin aklından çıktıysa onu yumruklamak istediğimi burada tarihe not düşmüş olayım.

1 Bayrak, Furkan, İlk Türk Karikatür Sanatçısı Ali Fuad Bey, Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2020